

Natuur.oriolus

Invasies ecologisch en
evolutionair

Pestvogels in Vlaanderen
2004-2006

G. Driessens
2007

ORNITHOLOGIE IN VLAANDEREN

Bijzondere vogelwaarnemingen najaar 2006

*Bird News Flanders, autumn 2006**Nouvelles ornithologiques de Flandre, automne 2006*

DIRK SYMENS, STIJN BAETEN, BENNY COTTELE, GERALD DRIESSENS, WOUTER FAVEYTS, JOOST MERTENS EN WIM VERAGHETER

Abstract / Résumé: www.natuurpunt.be/oriolus

Weersomstandigheden

Juli was een verzenkende hittemaand. In de Kempen was de maand zelfs bijna één lange ononderbroken hittegolf! In de eerste week noteerden we zowat overal 27°C of meer.

Slechts heel af en toe viel er links of rechts wat neerslag. Vanaf de 6de werd het ook 's nachts bijzonder warm met temperaturen tot 20°C. Daarna volgen een drietal dagen met normaal zomerweer en af en toe wat regen. Vanaf de 10de tot de 26ste werd het hoogzomer zonder voorgaande! 30°C was schering en inslag en ook 's nachts was het opmerkelijk warm. Alleen rond 22.06 was er wat onweer en dito neerslag van betekenis te noteren. Vanaf de 27ste nam de hitte af maar het bleef zomers warm. Tijdens de laatste dagen van juli zagen we op uitgebreidere schaal (onweers)buien maar op vele plaatsen bleef het nog steeds droog. Met ruim 300 uren zonneshijns was het niet verwonderlijk dat het de 3de zonnigste julimaand ooit werd. De wind kwam meestal uit noordoostelijke of zuidelijke richtingen.

Augustus gooide het over een totaal andere boeg: de maand werd somber, koud en nat. De nachtelijke minima bleven meestal dan wel erg zacht, de maxima bleven overal beneden de 25°C. Op vele dagen was 20°C zelfs teveel gevraagd en vooral 14 en 15.08 waren ronduit kille dagen met maxima van 15-16°C. Het regende veel met elke dag wel ergens een hoeveelheid van enkele 10-tallen liters neerslag, waardoor het woord 'wateroverlast' nog nooit eerder zoveel in de weerberichten aan bod kwam. Vooral de 25ste sprong er qua neerslag met kop en schouders bovenuit en Oost-Vlaanderen werd als rampgebied erkend. In het Meetjesland en omgeving stonden toen volledige gemeenten blank doordat er plaatselijk tot zelfs 130 liter neerslag viel op amper 12 uur tijd. De maand was zo somber, dat we amper van de helft van de normale hoeveelheid zonneshijns konden genieten. Augustus 2006 ging als somberste augustusmaand ooit te boek. De wind waaide vooral uit westelijke richtingen en was meestal zwak tot matig, maar tijdens de onweders werd er toch lokaal schade aangericht door hevige windstoten.

September herpakte zich na het waterballet van augustus en ontpopte zich tot een mooie (na)zomerse maand. Tijdens de eerste week lagen de maxima nog tussen 20-25°C, maar daarna volgde een hoogzomerse periode met, tot ca. 17.09, maxima tussen de 25 en 30°C en op 12 september zelfs op vele plaatsen flink daarboven! De minima daalden nauwelijks onder 10-12°C. Vanaf 17.09 werd het eerder licht wisselvallig zomerweer met afne-

mende temperaturen, zowel overdag als 's nachts. Ruim de eerste helft van de maand was, op wat lokaal gedruppel of een enkele geïsoleerde onweersbui na, zo goed als droog. Op de 18de viel er pas overal wat regen van betekenis. Daarna kregen we (vooral in de westelijke landshelpt) tot het eind van de maand af en toe wat regen of een aantal buien te verwerken.

Oktober volgde de septembertrend op en zorgde voor een net geen recordzachte maand. Het bleef maar (na)zomer met dagelijks, en tot het eind van de maand, maxima tot stevig boven de 20°C. Nachtvorst kwam er niet en de hoogste maxima vielen zelfs pas tijdens de laatste dagen van de maand! De eerste week van de maand viel er dagelijks nog wel ergens eens een bui. Vooral 1 oktober bracht zware kleppers met hagel en onweer. De volgende dagen viel er vooral in het westen van het land af en toe wat regen of een bui. Tussen 13 en 17.10 bleef het overal droog. Daarna viel er opnieuw links en rechts eens wat regen of een bui en kwam er beduidend meer wind opzetten. We zagen met afwisselende regelmaat zon en wolken, zodat het aantal uren zonneshijns op een normale waarde uitkwam. De wind kwam voornamelijk ofwel uit oostelijke (eerste helft) ofwel uit zuidwestelijke (tweede helft van de maand) richtingen en liet voornamelijk in de tweede helft van de maand wat meer van zich 'waaien'.

November werd eveneens een erg zachte herfstmaand en zorgde samen met september en oktober voor een verpulvering van alle vorige records. De maand begon niettemin minder warm met tijdens de nacht van 1 op 2.11 lokale zelfs de eerste nachtvorst, het werd echter terug warmer naarmate de maand vorderde. Maxima van 15°C en meer waren geen uitzondering en plaatselijk werden verschillende malen maxima van ruim 20°C en zelfs meer opgetekend.

De herfst 2007 was dan ook de warmste die ooit werd opgetekend. Er was gedurende de hele maand voldoende en gespreide neerslag. Mede door de zachte temperaturen viel er regelmatig een vrij grote hoeveelheid buiige regen. Een tiental keren werden neerslaghoeveelheden genoteerd in de buurt van of zelfs meer dan 10 liter/m² met zelfs uitschieters richting 20 liter. De zon – hoeft het te verbazen – scheen ongeveer de helft meer dan normaal en de windrichting – ook al niet verwonderlijk – was overwegend zuidelijk.

Opgesteld door Werkgroep Weerkunde, info: www.weerkunde.be (Geert Naessens).

Waarnemingen

Het volgende overzicht bevat de meest interessante ornithologische waarnemingen in Vlaanderen uit het najaar 2006.

Waarnemingen die aan homologatie onderworpen zijn dienen nog te worden onderzocht door het Belgisch Avifaunistisch Homologatiecomité; deze zijn achter de soortnaam met '(BAHC)' aangeduid.

Dit periodiek overzicht is een Natuurpunt-project in samenwerking met de Natuurpunt-Vogelijns (0900/00 194) en wordt samengesteld op basis van

ingezonden meldingen van individuele waarnemers en regiocoördinatoren en van gegevens uit regionale tijdschriften.

Alle waarnemers die de moeite namen gegevens in te zenden worden hartelijk bedankt.

Eveneens een woordje van dank aan Walter Belis voor het schrijven van de 'résumé', aan Geert Naessens voor het verwerken van de weergegevens en aan Marieke Berkvens voor het verzorgen van de figuren.

DUIKERS en FUTEN

Tussen 7 okt en 9 dec werden in totaal 74 **Roodkeelduikers** *Gavia stellata* waargenomen. De voornaamste trefgolff passeerde tussen 22 okt en 4 nov (37 ex.) en pieken situeerden zich op 1 nov (21 ex.) en op 9 dec (19 ex.). Dit laatste gegeven (uit Oostende) kan mogelijk betrekking hebben op overwinterende groepjes die zich verplaatsen (www.trektellen.nl).

107 **duikers** *Gavia species* lieten zich tussen voormelde data niet op naam brengen. Tussen 22 okt en 29 nov werden 11 langstrekkende **Parelduikers** *Gavia arctica* gezien (www.trektellen.nl). De eerste twee ex. vlogen op 3 okt langs De Panne. In totaal werden 39 ex. waargenomen met gegevens uit Bredene, De Panne (29 ex.), Koksijde, Mariakerke, Oostende (5 ex.) en Zeebrugge (2 ex.) (enkel aantallen vermeld indien >1 ex.). Max. vlogen er 4 ex. langs De Panne op 31 okt en op 15 nov. De laatste 2 trokken op 29 nov langs Zeebrugge-De Fonteintjes (www.trektellen.nl).

De eerste **Ijsduiker** *Gavia immer* van het najaar verbleef vanaf 18 nov (tot na de jaarwisseling) op de A24-put te Neerpelt (T. Jansen, M. Lodewyckx, C. Vanderydt e.a.). Van 25 nov tot 3 dec foerageerde een adult vogel in winterkleed op het Kanaal Dessel-Kwaadmechelen te Mol (E. en Ph. Van Audenhove, J. Sas e.a.). Op 29 nov trok een juv. ex. langs Zeebrugge-De Fonteintjes (J. Vanpraet).

Op 3 sep werden te Lier/Duffel-Beneden Netevallei 192 **Futen** *Podiceps cristatus* geteld (D. Colin) en op 20 aug zaten er 120 ex. te Antwerpen-L.O.-Blokkeerdijk (W. Verschueren). Van 29 tot 31 jul zwom een juv. **Roodhalsfuut** *Podiceps grisegena* in het Grootbroek in Sint-Agatha-Rode (F. Fluyt). Op 4 sep werd te Oostende-Westerstaketsel een langstrekkend ex. gezien (K. en R. Janssens). Een juv. vogel verbleef op 11 sep te Rijkvorsel-De Volharding (S. De Saegher) en op 30 sep te Beerse-Het Blak (P. Prinsen, J. Mangelschots, F. Bartholomeeusen e.a.). Te Hofstade-Bloso domein was een ex. aanwezig op 1 en 19 okt (Ph. Dubois, R. De Boom en W. Laurens). In november volgden er waarnemingen te De Panne-Witte Berg op 1 nov, te Nieuwpoort-Sint-Joris 1 ad. op 26 nov (R. Debruyne) en te Scholen-Schulensbroek op 27 nov (G. Beckers).

Telkens 2 **Kuifduikers** *Podiceps auritus* werden genoteerd op 22 okt te Antwerpen-De Kuifeend (L. Benoy en J. Van Ammel) en op 18 nov te Doel (J. Van Impe). Op 26 nov werd een langstrekkend ex. opgemerkt te Bredene-Duinbrug (E. Vanloo).

ZEEVOGELS en AALSCHOLVERS

Er waren langs de Vlaamse kust slechts sporadische waarnemingen van langsvliegende **Noordse Stormvogels** *Fulmarus glacialis* waarbij het nooit om hoge aantallen ging. Des te onverwachter was dan ook de waarneming van 1 ex. over Lommel-Kristallijn op 19 aug (L. Peeters, N. Venema, W. Langhmans e.a.).

Een **Kuhls Pijlstormvogel** *Calonectris diomedea* (BAHC) vloog op 7 okt langs De Panne (P. Adriaens en M. Demeulemeester).

Op 3 aug vloog er reeds een **Grauwe Pijlstormvogel** *Puffinus griseus* langs Oostende

(S. Keteleer). De topdag was 3 okt met 68 ex. langs De Panne (S. Feys, D. De Grootte en F. T'Jollyn). Ook 7 okt was behoorlijk met 25 ex. langs De Panne (P. Adriaens, D. Herman, J. Elst e.a.) en 44 ex. langs Oostende (E. Vanloo, Y. Baptiste, F. Naedts e.a.). Op 12 en 15 nov gebeurden de laatste waarnemingen te de Panne (J. Staelens, H. Tyteca, C. Wintein e.a.). Het najaarstotaal betrof 166 ex., waarbij dubbeltellingen niet uitgesloten zijn (www.trektellen.nl).

Op 30 aug trok de eerste **Noordse Pijlstormvogel** *Puffinus puffinus* langs de Panne en op 4 okt werd daar eveneens 1 ex. gezien. 3 okt was met 9 ex. langs De Panne de topdag voor het najaar (S. Feys, D. De Grootte en F. T'Jollyn). De laatste waarnemingen vonden plaats op 1 nov te De Panne (D. Herman, D. De Grootte, S. Feys e.a.) en te Oostende (E. Vanloo, G. Vergauwen, J. Vanwynsberghe e.a.). In totaal werden slechts 26 ex. opgetekend (w.o. mogelijke dubbeltellingen) (www.trektellen.nl).

Jaarlijks worden wel enkele **Vale Pijlstormvogels** *Puffinus mauretanicus* (BAHC) herkend en dat was ook het geval in 2006: op 4 sep en op 29 okt vloog telkens 1 ex. langs Oostende (K. en R. Janssens en E. Vanloo).

Tussen 4 aug en 15 nov werden in totaal 30 **Vale Stormvogeltjes** *Oceanodroma leucorhoa* ontwaard (www.trektellen.nl). Het dagmaximum betrof 6 ex. langs De Panne op 7 okt (P. Adriaens, D. Herman, T. Goossens e.a.) en op 3 nov (M. Demeulemeester).

Jan-van-Genten *Morus bassanus* passeerden vooral tussen 28 en 30 aug (126 ex.), 28 sep en 1 okt (362 ex.) en 8 okt (148 ex.). Er volgden ook nog enkele late topdagen: 29 okt (155 ex.), 15 nov (69 ex.) en 9 dec (374 ex.) (www.trektellen.nl).

De Vlaamse trektelposten telden in totaal zo maar even 105.713 **Aalscholvers** *Phalacrocorax carbo*. De grootste aantallen trokken door op 8 okt (6.976), 11 okt (6.434), 27 okt (5.364), 29 okt (12.179) en 1 nov (6.375) (dubbeltellingen mogelijk). De hoogste tellingen werden verricht te Boekhoute-Oosterputbrug (1.011 op 25 okt),

Arendonk-De Brakeleer (1.086 op 1 nov), Grimbergen-Vliegveld (1.120 op 29 okt), Zeebrugge-De Fonteintjes (1.236 op 11 okt), Relegem/Asse-Kruiskouter (1.331 op 29 okt), Poederlee-Aa vallei (1.418 op 1 nov), Mechelen-Mechels Broek (1.827 op 29 okt) en Geistingen-Houbenhof (2.000 op 5 okt en 1.113 op 15 okt) (www.trektellen.nl).

Van 2 sep tot 9 okt verbleef een juveniele **Kuifaalscholver** *Phalacrocorax aristotelis* te Lommel-Kristallijn (L. Peeters, N. Venema, W. Langhmans e.a.). Op 10 sep werd er één gezien te Sint-Idesbald (M. Jacobs). Op 10 nov vloog 1 ex. langs Zeebrugge-De Fonteintjes (P. D'Hoore, J. Debuck en G. Carette) en op 25 nov werd een dood ad. ex. opgehaald te Blankenberge-strand (J. Vansteenkiste). De juveniele vogel die op 12 nov te Oelegem-AWW pleisterde (F. Naedts, G. Driessens en K. Van Asten), was mogelijk voormelde Lommelse vogel.

REIGERS, OOIEVAARS en LEPELAARS

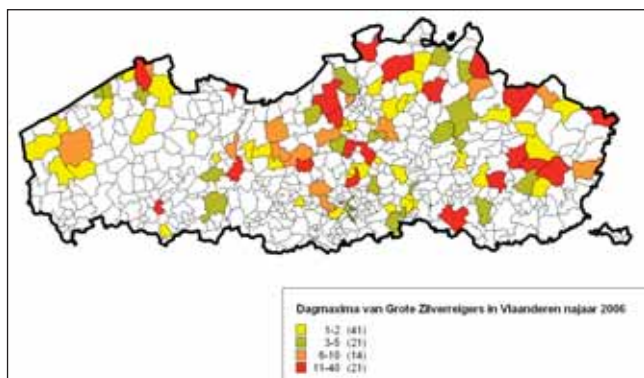
Van het **Woudaapje** *Ixobrychus minutus* werden najaarstrekkers opgemerkt te Oud-Heverlee op 2 aug 1 ♀ (S. D'Hont), te Zoutleeuw-Het Vinne op 6 aug (A. Holvoete en R.-M. Lafontaine) en te Emblem/Kessel-Kleine Netevallei op 13 aug 1 juv. (M. Schuermans).

In het binnenland waren er augustuswaarnemingen van **Kwakken** *Nycticorax nycticorax* te Kalmthout-Kalmthoutse Heide: 1 juv van 6 tot 23 aug (G. vermeersch, J. Elst, C. Van Asselberghs, I. Ledegen e.a.), te Bree-De Luysen: 1 ad op 7 aug (M. Opdenacker en J. Peeters), te Watervliet: 1 ad van 9 tot 14 aug (P. Dhaluin), te Eke-Brug op 16 aug (F. Ghyselen), en te Zonhoven-Wijvenheide: 1 imm op 22 aug (M. Lodewyckx). In september werd de soort in het binnenland genoteerd te Hove-Bos van Moretus: 1 juv op 15 sep (D. Colin), te Lier/Duffel-Beneden Netevallei op 16 sep (D. Colin) en te Berlare/Zele-Scheldebroeken op 17 sep (D. Vanackere en R. Van Onderbergen). Op 12 okt vloog er nog één naar W over Kuurne (J. Nutin).

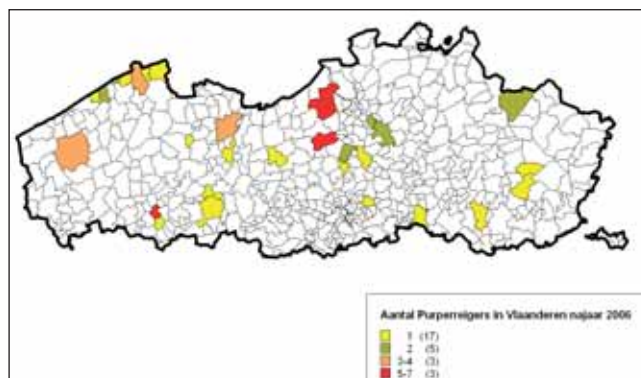
Op 15 aug zat kortstondig een **Koereiger**

Kuifaalscholver *Phalacrocorax aristotelis*. juv. 7 sep 2006, Mol-Rauw (A) (Foto: Kris De Rouck)

Kaart 1. Geografische spreiding van Grote Zilverreigers *Egretta alba* in Vlaanderen tijdens het najaar 2006.

Kaart 2. Geografische spreiding van Purperreigers *Ardea purpurea* in Vlaanderen tijdens het najaar 2006.

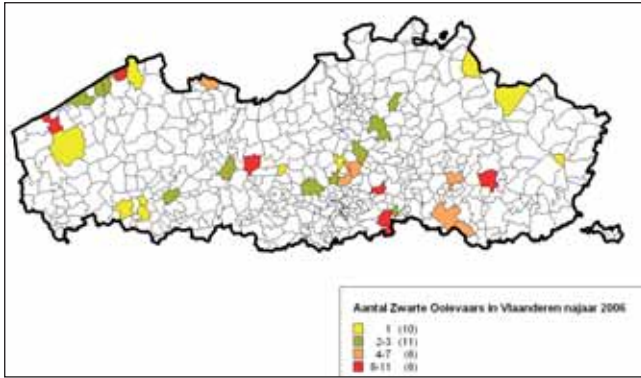
Bubulcus ibis (BAHC) te Zeebrugge-Achterhaven (F. T'Jollyn en W. Swaenepoel). Daarna werd de soort vastgesteld te Boekhoute-Oesterputbrug (tot 6 ex. van 5 sep tot 26 okt) (G. Spanoghe, L. Bekaert, W. Hamelinck e.a.), Gent-Bourgoyen (G. Spanoghe), Lissewege (P. D'Hoore), Lokeren-Molsbroek (M. Crapoen en J. Everaert), Oedelem (*Mergus*), Oostkamp (M. Wackenier), Uitkerke-Uitkerkse Polder (D. Herman en K. Hessel) en de hele periode tot 6 ex. te Woumen/Merkem-IJzerbroeken (K. Devos, W. Packet, B. Beyen e.a.). Het bolwerk van **Kleine Zilverreigers** *Egretta garzetta* blijft zich situeren aan de oostkust. De hoogste aantallen werden aldaar opgetekend op de slaappleaatsen te Lissewege-Zeekanaal (max. 85 ex. op 1 sep, 81 ex. op 21 sep en 79 ex. op 11 okt) (F. De Scheemaeker, G. Vergauwen en N. Vervaecke), te Knokke-Het Zwin (max. 71 ex. op 8 sep, 54 ex. op 29 jul en 53 ex. op 28 okt) (F. De Scheemaeker, W. Jans en F. De Coster) en te Sint-Kruis-Ryckvelde (max. 27 ex. op 19 nov) (R. Van De Kerchove). Het maximum te Zeebrugge-Achterhaven betrof 21 ex. op 26 sep (J. Elst en C. Van Asselberghs), te Roksem-Hooge Dijken 21 ex. op 25 jul (S. Cooleman) en te Uitkerke-Uitkerkse Polder 6 ex. op 9 aug (K. Van Asten).

Aan de Westkust was de soort opvallend aanwezig te Nieuwpoort-IJzermonding (max. 11 ex. op 25 sep) (H. Tyteca) en te Woumen-De Blankaart (max. 9 ex. op 27 nov) (G. Carette, J. Debuick, D. Werbrouck e.a.). In het binnenland speelde het gebied van de Beneden Schelde weer de hoofdrol met maximum 8 ex. te Doel-Doelpolder Noord op 8 sep (B. Deduytsche). In Limburg bleef Zonhoven-Wijvenheide de vaste stek met max. 3 ex. op 27 aug (M. Lodewyckx). Verder werd de soort genoteerd op volgende plaatsen (met vermelding van dagmaxima indien > 1): Antwerpen-L.O., Assenede, Avelgem, Boekhoute (5), Damme (5), Doornzele (3), Drongen, Geistingen, Grimbergen, Gullegem, Harelbeke (2), Hechtel-Eksel, Heist (3), Hombeek, Kalmthout, Koolkerke (2), Laarne, Landegem, Lier, Lombardsijde, Mechelen, Meers, Neerpelt, Oostduinkerke, Oudenburg (2), Schulen (3), Sint-Agatha-Rode, Sint-Laureins, Snellegem (3), Tienen, Verrebroek (3), Veurne, Waterland-Oudeman, Watervliet, Wintam (3) Zandvliet (2) en Zwevegem. Op 146 plaatsen werden **Grote Zilverreigers** *Egretta alba* waargenomen, waarmee het vorige record alweer vlotjes werd verbroken. De Vlaamse trektelposten alleen al totaliseerden

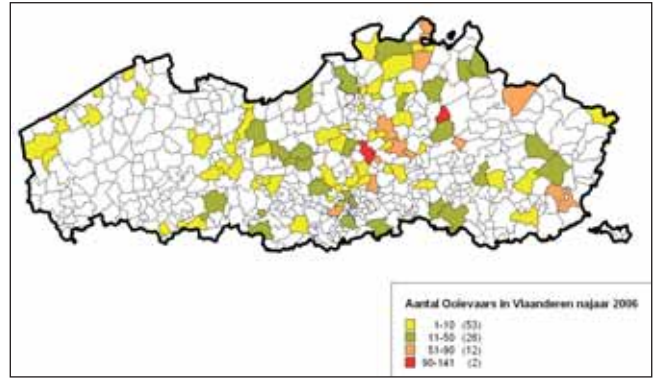
tussen 23 aug en 28 nov 334 ex. Voorlopig lijkt er geen reden om te veronderstellen dat de toename zal stoppen. Een mooi trekgrafiek toont vier doortrekgolven: van 12 tot 17 sep (40 ex.), van 20 tot 26 sep (27 ex.), van 8 tot 23 okt (de voornaamste met 159 ex.) en van 25 okt tot 5 nov (76 ex.). Topdagen waren 11 en 12 okt met resp 38 en 37 ex. Dagmaxima werden opgetekend op 12 sep 10 ex. over Leeftaal-Plateau en over Boekhoute-Oesterputbrug en 11 ex. over Harelbeke-De Gavers, op 15 okt 10 ex. over Genk-De Maten, op 29 okt 15 ex. over Grimbergen-Vliegveld, en op 31 okt 10 ex. over Tienen-Bezinkingsputten (www.trektellen.nl). Het Midden Limburgse vj-vergebeid spande weer de kroon als het om pleisterende groepen ging met 40 ex. te Zolder-Terlaemen op 21 okt (T. De Smedt) en 32 ex. te Zonhoven-Zuiveringsstation op 12 okt (E. Schorpion), doch ook elders waren er grote pleisterende groepen met 12 ex. te Willebroek-Broek Denaeyer op 26 nov (J. Van den Bogaert) en 11 ex. te Verrebroek-Verrebroekse Plassen op 3 nov (L. Van De Perre). Tussen 12 jul en 27 nov werden in totaal 1.774 overtrekkende **Blauwe Reigers** *Ardea cinerea* genoteerd. Op 15 en 16 sep trokken resp. 143 en 106 ex. over Vlaanderen maar de echte trekpiek volgde pas op 11 en 12 okt met resp. 256 en 141 ex.! Dagmaxima werden opgetekend te Boekhoute-Oesterputbrug (64 ex. op 16 sep) en te Zeebrugge-De Fonteintjes (129 ex. op 11 okt) (www.trektellen.nl). Op 6 en 7 aug verscheen de eerste juveniele **Purperreiger** *Ardea purpurea* van het najaar te Zonhoven-Platwijers (M. Lodewyckx en I. Vanvoorden). In totaal werden 60 ex. waargenomen (dubbeltellingen niet uitgesloten), waarvan 22 ex. in augustus en 33 in september. Op twee plaatsen werden groepen van 6 vogels opgemerkt: op 23 sep over Bornem-Fort (H. Mees en J. Reyniers) en op 23 en 24 sep pleisterden 1 ad. + 5 juv. te Harelbeke-De Gavers (F. Goussaert). Van 16 sep tot 15 okt pleisterde er langdurig een juv. ex. te Zoutleeuw-Het Vinne (E. en P. Collaerts, M. Vandeput e.a.) en een late adulte vogel zat van 30 okt tot 2 nov te Stuivekenskerke-Viconiakleiputten (A. Gheerardijn en B. Beyen). Andere oktoberwaarnemingen kwamen van Bellem-Brug op 1 okt en van Sint-Denijs-Mortagnebos op 15 okt. Op 21 nov volgde de laatste waarneming (1 juv.) te Kapelle-op-den-Bos/Oxdonk (J.-P. Verduystert).

Grote Zilverreiger *Egretta alba*. 7 okt 2006, Wintam-Noordelijk Eiland (A)
(Foto: Chris Coeckelbergh)

Kaart 3. Geografische spreiding van Zwarte Ooievaars *Ciconia nigra* in Vlaanderen tijdens het najaar 2006.

Kaart 4. Geografische spreiding van Ooievaars *Ciconia ciconia* in Vlaanderen tijdens het najaar 2006.

Op 23 jul vlogen de eerste twee **Zwarte Ooievaars** *Ciconia nigra* over Zandhoven (P. Tibax). Tussen 2 aug en 16 sep werden in Vlaanderen niet minder dan 125 ex. opgetekend. Het merendeel passeerde tussen 12 en 23 aug met een indrukwekkend totaal van 101 ex. De grootste groep betrof 11 ex. over Huldenberg-Ysevallei op 12 aug (F. Fluyt). Op 25 sep vloog nog 1 ex. over Arendonk-De Brakeleer (F. Vandael, F. Looyens, P. Geerts e.a.). De waarneming boven Munte-Baaiemkouter op 13 okt (D. Verbelen, H. Van Doorslaer; K. De Witte e.a.) mag als behoorlijk (maar niet abnormaal) laat worden bestempeld.

De waarnemingen van solitaire of kleine groepjes **Ooievaars** *Ciconia ciconia* vóór 5 aug kunnen beschouwd worden als de klassieke zomerwaarnemingen van rondzwervende ex. Van de meer dan 1.600 ex. (dubbeltellingen mogelijk maar excl. ex. die met zekerheid betrekking hadden op projectvogels van Het Zwin en Planckendaal) die tussen 5 aug en 14 okt meestal trekkend werden waargenomen, gaan we hier alleen dieper in op de grotere groepen. Er werden ca. 28 groepen van >10 ex. waargenomen. Groepen van >50 ex. werden genoteerd op 6-7 aug te Rijkevorsel-Melkhoven: 60 ex. (G. Van der Schoot), op 7 aug over Muizen: 52 ex. (W. Van Den Bossche), op 17 aug over Melsbroek: 53 ex. (W. Laurens), op 26 aug over Minderhout/Meerle: 70 ex. (S. Leestmans e.a.), van 26 tot 28 aug te Olen: max. 141 ex. (A. Peeters, S. Goossens e.a.), op 27 aug te Beerzel/Goor/Schriek: 90 ex. (J. Soors) en op 6 sep te Klein-Vorst: 54 ex. (K. Leysen). In oktober werden nog 62 ex. waargenomen, waaronder één grote groep: 18 ex. over Westerlo (E. Deceuster) en later over Mechelen-Mechels Broek (K. Lossy) op 5 okt.

Van 1 tot 5 sep pleisterde een juv **Zwarte Ibis** *Plegadis falcinellus* (BAHC) te Gentbrugge-Gentbrugse Meersen (B. Van Eleghem, G. Spanoghe, F. Verbelen e.a.). Op 10 sep werd hetzelfde ex. gezien te Deinze (P. Snauwaert). Aan de hand van foto's kon tevens worden uitgemaakt dat deze vogel op 18 aug reeds werd gezien te Budel-Dorplein, Noord-Brabant, Nederland (www.trekkellen.nl).

De eerste trekkende **Lepelaars** *Platalea leucorodia* werden op 29 jul waargenomen boven Koksijde (T. Moens). De trek verliep erg geleidelijk met enkel op 21 sep een noemenswaardige piek: 172 ex. over Zeebrugge-De Fonteintjes (P.

D'Hoore en J. Debuck). Op 25 okt werd het laatste trekgegeven opgetekend te Zeebrugge-De Fonteintjes (P. D'Hoore, J. Debuck en J. Desmet). De plek bij uitstek om een grote groep pleisterende vogels te zien in was traditioneel Antwerpen-L.O.-Blokkeerdijk: max. 47 ex. op 1 aug (W. Verschueren). Een vogel die op 30 okt opdook te Nieuwpoort-IJzermond (M. Jacobs) bleef in de buurt overwinteren.

ZWANEN, GANZEN EN EENDEN

De langdurig pleisterende **Kleine Zwaan** *Cygnus bewickii* verbleef nog tot 24 okt op de Dijle te Mechelen (F. Van den Wyngaert en M. Jacobs). In het binnenland werden nog waarnemingen verricht op 1, 2, 3 en 9 nov te Brecht-Groot Schietveld resp. 8, 32, 2 en 14 overtrekkende ex. (P. Symens, J. Cox, W. Sluis, H. Don e.a.), op 1, 18, 19, 25 en 26 nov te Antwerpen-De Kuifeend resp. 6, 4, 4, 3 en 4 ex. (J. Van Ammel en L. Benoy), op 1-5, 12, 14, 17, 21 en 30 nov te Antwerpen-L.O.-Blokkeerdijk resp. 2, 4, 7, 9, 3 en 24 ex. (W. Verschueren, L. Van de Perre en N. De Wilde), op 3 nov te Wuustwezel-Kampweg 2 ex. (D. Symens), op 9 nov te Kalmthout-Klein Schietveld 14 ex. (H. Voet), op 11 nov te Boom-Klein Willebroek 3 ex. (M. Willaert), op 18 nov te Beveren-Doel 7 ex. (W. Faveyts), op 26 nov te Gent-Blaar-meersen 6 ex. (L. Teugels), op 28 nov te Bree/Tongerlo 2 ex. (J. Sanders) en op 29 nov te Wintam-Noordelijk eiland 2 ex. (K. De Keersmaecker).

Wilde Zwanen *Cygnus cygnus* werden waargenomen op 1 nov te Veerle 14 ex. (D. Schoofs), op 2 nov te Oostduinkerke (D. D'Hert), te Brecht-Groot Schietveld (P. Symens) en te Bellem 2 ex. (J. Versigghel en D. Goethals), op 3 nov te Lommel-TTP Kristallijn (L. Peeters, W. Langhans, L. Damen en P. Wouters) en te Arendonk-TTP De Brakeleer 4 ex. (M. Vanherck, L. Vandael, F. Daemen e.a.), op 9 nov te Brecht-Groot Schietveld 2 ex. (P. Symens, H. Don, W. Sluis en J. De Ridder) en te Beveren-Kallo 6 ex. (B. Deduysche) en op 26 nov te Harelbeke-De Gavers 6 ex. (F. Goussaert en R. Beernaert).

De eerste **Kleine Rietganzen** *Anser brachyrhynchus* werden genoteerd op 7 okt te De Panne-TTP Noordzee 2 ex. (S. Feys, P. Adriaens, D. De Groote e.a.), op 8 okt te Antwerpen-L.O.-Blokkeerdijk 1 juv. (W. Verschueren), op 11 okt te Zeebrugge-De Fonteintjes 23 ex. (P. D'Hoore, J. Debuck, J. Desmet e.a.), op 12 okt te

Mechelen-Mechels Broek 16 ex. (R. Nossent, K. Lossy en J. Soors), op 14 okt te Oudenaarde-Langemeersen (N. Geiregat, B. Heirweg en D. De Groote) en op 17 okt te Mortsel 14 ex. (L. Janssen). Vanaf 30 oktober arriveerden grotere aantallen.

Op 7 okt vlogen 35 vroege **Kolganzen** *Anser albifrons* over Boekhoute-TTP Oesterputbrug (W. Hamelinck).

Aan de kust verbleven de eerste **Rotganzen** *Branta bernicla* op 2, 8 en 18 sep te Heist-Baai (W. Van Gompel, W. Jans, P. Becuwe, D. Werbrouck en G. Carrette) en op 25 sep te Knokke-Het Zwin 2 ex. (G. Orbie). In het binnenland werden Rotganzen gezien op 7 okt te Kortrijk-Dutsel 2 ex. (K. Aerts), op 13 okt te Kalmthout-TTP Kalmthoutse Heide (J. Jacobs en G. Vermeersch), op 15 okt te Genk-TTP De Maten (C. Vanderydt en J. Bertrands), op 17 okt te Wintam-Noordelijk Eiland (L. Janssen), op 30 okt te Boekhoute-TTP Oesterputbrug (W. Hamelinck, P. Dhaluin, D. Camerlinck e.a.), op 3 nov te Lommel-TTP De Maai 2 ex. (T. Jansen en M. Emmers) en vanaf 13 nov te Beveren-Doel (B. Deduysche en J. Van Impe). Opmerkelijke trek van deze soort vond plaats op 1 nov te De Panne-TTP Noordzee 1.200 ex. (D. Herman, S. Feys, D. De Groote, B. Heirweg e.a.).

Een juv. **Roodhalsgans** *Branta ruficollis* (BAHC) verbleef van 15 okt tot 30 nov regelmatig te Blankenberge-Uitkerkse Polder (D. De Groote, C. Gruwier, F. Beidts, J. Opsomer e.a.).

Op het Noordelijk Eiland te Wintam werden op 19 nov 726 **Bergeenden** *Tadorna tadorna* geteld (J. Reyniers).

Augustuswaarnemingen van **Smient** *Anas penelope* gebeurden op 13 aug te Knokke-Oude Vrede (G. Spanoghe en D. en F. Verbelen) en op 22 aug te Antwerpen-L.O.-Blokkeerdijk 3 ex. (W. Verschueren).

Een ♂ **Amerikaanse Wintertaling** *Anas carolinensis* (BAHC) verbleef op 2 nov te Wilsele-Bellefroidvijver (B. Sazeyn).

Van slechts één locatie werd een augustuswaarneming van **Pijlstaart** *Anas acuta* ontvangen: te Antwerpen-L.O.-Blokkeerdijk 1 ♀ op 27 aug (W. Verschueren).

Hoge aantallen **Zomertalingen** *Anas querquedula* vertoefden op 7 en 23 aug en 4 sep te Zoutleeuw-Het Vinne resp. 19, 13 en 15 ex. (P. en E. Collaerts en M. Vandeput), op 28 aug te Genk-De Maten 18 ex. (C. Vanderydt) en op 2 sep te Zeebrugge-Achterharen 10 ex. (S. Feys,

D. De Grootte en J. Dewolf).

Een hoge concentratie **Slobleenden** *Anas clypeata* verbleef op 24 sep te Antwerpen-L.O.-Bloklersdijk 1.426 ex. (W. Verschueren).

Krooneenden *Netta rufina* werden op slechts 9 locaties waargenomen: te Hamme, Evergem-Kluizen, Antwerpen, Schoten, Retie, Sint-Agatha-Rode, Maasmechelen-Boorsem, Dilsen-Stokkem en Kinrooi-Kessenich.

Traditioneel werd een hoge telling van **Tafeleenden** *Aythya ferina* uitgevoerd te Lier-Duffel-Beneden Netevallei: max. 1.621 ex. op 18 nov (D. Colin).

Witoozeenden *Aythya nyroca* verbleven van 1 sep tot in december te Harelbeke-De Gavers 1 ♂ (F. Goussaert, Y. Baptiste, J. Dekyvere, e.a.), met een 2de ♂ aldaar vanaf 29 okt, op 14-15 sep te Kalmthout-Klein Schietveld (H. Voet), van 15 sep tot nov te Brecht/Sint-Lenaarts (J. Scheirs), op 14 okt te Antwerpen/Oorderen-De Kuifeend (L. Benoy en J. Van Ammel), op 14-16 okt, op 21-23 okt en van 11 tot 18 nov te Duffel-Beneden Netevallei 1 ♀ (D. Colin en J. Tafforeau), van 12 tot 26 nov te Kinrooi/Geistingen 1 ♀ (T. Zeegers, K. Sauwens, M. Opendacker e.a.) en op 30 nov te Antwerpen-L.O.-Bloklersdijk 1 ♂ (W. Verschueren).

In het binnenland verschenen **Toppers** *Aythya marila* van 17 aug tot 11 sep te Melle 1 ♀ (M. Moors en S. Van de Woesteyne), op 2 sep te Lier-Anderstad 1 ♀ (D. Colin en J. Tafforeau), op 1 okt te Zemst/Hofstade-Bloso domein (P. Dubois) met nog een ex. aldaar vanaf 16 nov (P. Dubois, A. Baccaert en R. Nossent), op 23 okt te Bornem/Hingene 1 ♂ (J. Soors), op 1 nov te Dilsen-Stokkem (G. Beckers), op 15 nov te Nazareth-Callemoie (B. Deduytsche) en te Eke-Tweelingsputten 1 ♀ (F. Ghyselen), van 16 tot 25 nov te Boorsem (G. Beckers en E. Claes), op 19 nov te Drongen-Leeuwenhof 1 ♂ (G. Spanoghe), op 24 nov te Waasmunster-Hamputten (J. Everaert), op 27 nov te Maaseik/Aldeneik (M. Opendacker), op 29 nov te Maasmechelen-Uiterwaarden 1 ♂ (G. Beckers), en op 30 nov te Evergem-Kluizen (L. Bekaert) en te Zingem-Zwalmmonding (D. De Grootte). Aan de kust gebeurde een vroege waarneming op 6 sep te De Panne/Adinkerke (D. D'Hert).

Verdwaalde **Eiders** *Somateria mollissima* lieten zich bekijken op 12 okt te Willebroek/Heindonk (S. Fierens) en op 14-15 en 21-22 okt te

Oudenaarde-Donkvijver 1 1ste winter ♂ en 1 ad. ♂ (D. De Grootte, N. Geiregat, B. Heirweg en P. Vandenbulcke).

De enige binnenlandwaarneming van **Zwarte Zee-eend** *Melanitta nigra* werd verricht vanaf 15 nov te Walem-Battenbroek 2 ♀♀, met een derde ♀ aldaar op 25 nov (A. Baccaert, K. Lossy en R. Nossent).

Zetrekwaarnemingen van **Grote Zee-eend** *Melanitta fusca* gebeurden op 4 sep te Oostende (K. en R. Janssens), op 15 okt te De Haan 2 ex. (F. De Scheemaeker en F. Vanhee), op 1 en 3 nov te De Panne telkens 2 ex. (D. Herman, S. Feys, M. Demeulemeester e.a.). In de Limburgse Maasvallei vertoefde de soort op 18 nov te Maaseik/Aldeneik 1 ♀ (B., J. en P. Gabriëls), op 25 nov te Maaseik 1 ♀ (G. Beckers en E. Claes), op 26 nov te Kinrooi/Kessenich 3 ♀♀ (G. Beckers, J. Bertrands, K. Sauwens en D. Damiaens) en vanaf 29 nov te Dilsen-Stokkem 1 ♀ (G. Beckers).

Vroege **Brilduikers** *Bucephala clangula* doken op 28 sep op te Mechelen-Mechels Broek (K. Lossy en R. Maex) en op 7 okt te Duffel-Beneden Netevallei (D. Colin).

In het binnenland werd een ♀ **Middelste Zaagbek** *Mergus serrator* waargenomen op 18 nov en opnieuw vanaf 27 nov te Geistingen-Houbenhof (B., J. en P. Gabriëls en M. Opendacker).

ROOFVOGELS

Hoge dagtotalen **Wespendieven** *Pernis apivorus* werden genoteerd op 26 aug te Genk-De Maten 14 ex. (C. Vanderydt en G. Beckers), op 15 sep te Schulen 15 ex. (G. Beckers, D. Schoofs, J. Verdonck en W. Vanwesemael) en te Oud-Turnhout 14 ex. (L. Vandael, F. Daemen, F. Looyens, A. Cools, P. Stuts e.a.) en op 22 sep te Lommel-Kristallijn 11 ex. (E. Van Audenhove, L. Peeters en W. Langhmans). De najaarstrektingen leverden in totaal 392 ex. op voor gans Vlaanderen (www.trektellen.nl). Een zeer late juv. vloog op 5 nov over Mol (E. Van Audenhove).

Er waren meerdere waarnemingen van **Zwarte Wouw** *Milvus migrans*: op 7 aug te Brecht/Brasschaat (D. Symens en P. De Roo), op 16 en 22 aug te Kalmthout (L. Jacobs en J. Jacobs), op 27 aug te Engelmanshoven (Y. Princen), op 1 sep te Schulen (J. Schrey), op 2 sep te Koersel (K. Leysen), op 19 sep te Melden (M. Van Der Vennet), op 28 sep te Uitkerke (J.

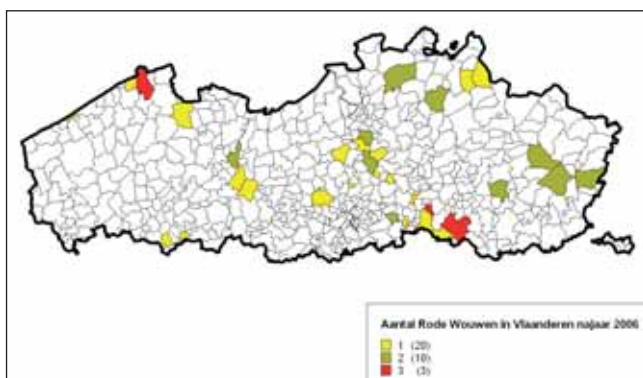
Van Gompel), op 12 okt te Kalmthout (J. Jacobs) en op 16 nov te Okegem (W. Torfs).

Er werden amper 49 **Rode Wouwen** *Milvus milvus* doorgegeven (w.o. mogelijke dubbeltellingen), waarmee 2006 het zwakste najaar was voor deze soort van de laatste 5 jaar. De (bescheiden) doortrekpiek viel in de tweede en derde decade van oktober. Het dagmaximum bedroeg slechts 2 ex. en werd enkel bereikt op 15 okt te Schulen (K. Leysen, J. Blommen, M. Van Meeuwen, M. Vos en I. Vandermasen) en op 22 okt te Houthalen (J. Lemmens, D. Eerdeken, D. Beyen, M. Stieners, J. Schildermans e.a.). Er waren meerdere waarnemingen van **Slangenarend** *Circaetus gallicus* (BAHC): op 26 aug vloog een adulte vogel over Maasmechelen (T. Pattyn en I. Meers), op 4, 6 en 8 sep werd vermoedelijk telkens dezelfde vogel gezien te Mechelen (S. D'Hondt) en op 10 sep vloog 1 ex. richting ZW over Lommel (T. Jansen en H. Poorters).

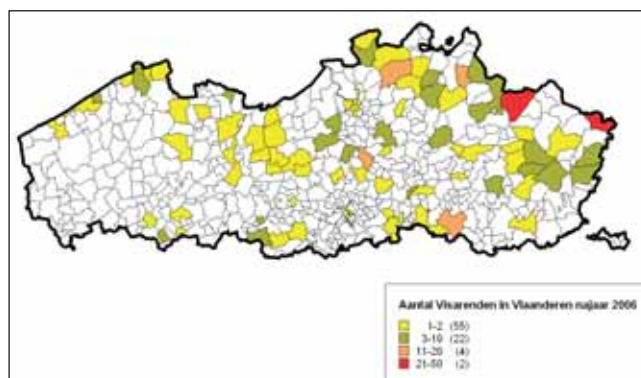
In totaal werden in Vlaanderen 854 **Bruine Kiekendieven** *Circus aeruginosus* genoteerd tijdens de najaarstrektingen. De piek van de doortrek viel omstreeks half september (www.trektellen.nl). Een hoog dagtotaal betrof 21 ex. te Mechelen-Mechels Broek op 15 sep (K. Lossy en R. Nossent).

Augustuswaarnemingen van **Blauwe Kiekendief** *Circus cyaneus* vonden plaats op 4 aug te Booienhoven 1 ad. ♂ (S. Ramaekers), van 17 tot 27 aug te Brecht 1 juv. (L. Wens, M. Berkvens, D. Swaenen, D. Symens e.a.), op 22 aug te Boekhoute (W. Hamelincx en L. Bekaert), op 24 aug te Outgaarden (M. Vandeput), op 26 aug te Geistingen (M. Opendacker) en op 29 aug te Hasselt 1 ad. ♂ (M. Lodewyckx). Tijdens de najaarstrektingen werden in Vlaanderen in totaal 199 ex. waargenomen (www.trektellen.nl).

In de periode van 1 aug tot 16 sep werden in totaal 14 **Grauwe Kiekendieven** *Circus pygargus* waargenomen: op 1 aug te Wannegem-Lede (X. Coppens) en te Honsem 1 ♀/imm. (H. Abts), op 18 aug te Ieper (M. Demeulemeester), op 21 en 26 aug te Outgaarden resp. 1 ♀ en 1 2dejaars ♀ (M. Vandeput, F. Verdonck en J. Cuppens), op 31 aug te Retie (R. De Laet), op 2 sep te Genk 1 ad. ♂ (C. Vanderydt en J. Bertrands), op 3 sep te Waterland-Oudeman 1 juv. (L. Bekaert en D. Camerlinck), op 10 sep te Avelgem 1 juv. (C. Van de Ginste en E. Desmet), op 11 sep te Geel 1 ad. ♂ (J. Volders), op 15 en 16 sep resp. 1 juv. en

Kaart 5. Geografische spreiding van Rode Wouwen *Milvus milvus* in Vlaanderen tijdens het najaar 2006.

Kaart 6. Geografische spreiding van Visarenden *Pandion haliaetus* in Vlaanderen tijdens het najaar 2006.

1 ad. ♀ te Lommel (L. Peeters, E. Vaes en W. Langhmans) en op 20 sep te Opvelp 2 ex. (1 subad. ♂ en 1 ♀/imm.) (H. Blockx).

Op 16 sep vloog een adult ♂ **Steppiekiekendief** *Circus macrourus* (BAHC) over Sint-Denijs (Y. en L. De Bosscher).

Vanaf 27 juli tot 12 nov werden in totaal maar liefst 312 **Visarenden** *Pandion haliaetus* vastgesteld in Vlaanderen (w.o. mogelijke dubbeltellingen), waarmee 2006 het beste najaar voor deze soort van de laatste 5 jaren vormt. De piek viel in de tweede decade van september. Hoge dag-totale werden genoteerd op 10 sep te Lommel-Het Hageven 4 ex. (www.trektellen.nl), op 19 sep te Geistingen 5 ex. (M. Opendacker en C. Sleven) en op 22 sep te Lommel-Kristallijn 6 ex. (L. Peeters, E. van Audenhove, W. Langhmans, M. Vermeulen en T. van de Ven).

Najaarstrekellingen in heel Vlaanderen leverden een totaal van 4.096 overtrekkende **Sperwers** *Accipiter nisus* op (www.trektellen.nl) waarvan het merendeel in de maand oktober. Een dagaantal van >40 ex. werd genoteerd op 22 okt te Maasmechelen-Mechelse Heide 65 ex. (T. Pattyn, G. Beckers, M. Talaska, B. Bamps, I. Meers e.a.).

Op 27 okt trok een buizerd met meerdere kenmerken van **Arendbuizerd** *Buteo rufinus* (BAHC) in westelijke richting over Ophoven (M. Opendacker).

In totaal werden tijdens de najaarstrek 6.689 **Buizerds** *Buteo buteo* op doortrek gemeld over Vlaanderen. Een eerste piek viel in de periode 13 tot 17 okt, met een tweede, krachtigere piek van 21 tot 27 okt. Dagaantallen van >100 ex. werden genoteerd op 21 okt: 112 ex. te Lommel-Kristallijn (L. Peeters en W. Langhmans) en 128 ex. te Maasmechelen-Mechelse Heide (T. Pattyn, S. Vangompel, G. Beckers en M. Talaska), en op 22 okt: 148 ex. te Lommel-Kristallijn (E. Vaes, E. Van Audenhove, W. Langhmans, L. Peeters, F. Van Vlerken e.a.) en 167 ex. te Maasmechelen-Mechelse Heide (T. Pattyn, G. Beckers, M. Talaska, B. Bamps en I. Meers).

Ruigpootbuizerds *Buteo lagopus* (BAHC) werden opgemerkt op 27 aug, 22 okt en 1 nov te Lommel (www.trektellen.nl), op 13 sep te Harelbeke (R. Bultinck), op 21 sep en 27 okt te Eksaarde (C. Vandenberghel), op 10 okt te Grimbergen (H. Dierickx), op 29 okt te Wellen (J. Appeltans en V. Philippaerts) en op 2 nov te Wijtschate (O. Dochy).

Op 28 sep werd een adulte **Schreeuwendend** *Aquila pomarina* (BAHC) genoteerd te Sleidinge (K. Janssens en D. Willems).

Ongedetermineerde arenden *Aquila species* werden gemeld op 27 sep te Gentbrugge 1 naar NNO (W. Vansteelant en R. Van De Meulebroecke) en op 11 okt te Lommel (E. Vaes).

Op 11 okt werd een **Dwergarend** *Aquila pennata* (BAHC) gesignaleerd te Bree (B. Mulken).

Roodpootvalken *Falco vespertinus* werden waargenomen op 6 sep te Evergem 1 juv. (K. en J. Janssens), op 12 sep te Outgaarden 1 juv. (F. Verdonck), op 15 sep te Scholen (G. Beckers) en op 21 sep te Zelem (S. Achten).

Late **Boornvalken** *Falco subbuteo* werden gezien op 16 okt te Boekhoute (P. Dhaluin, D. Camerlinck, J. De Meyer en F. Van Den Bossche), op 21 okt te Wellen (P. Vandersmissen en S. Raymaekers) en op 31 okt te Kalmthout (J. Jacobs en K. Weemaes). In totaal werden tijdens de najaarstrekellingen in Vlaanderen 314 ex. opgemerkt (www.trektellen.nl).

In totaal werden tijdens de najaarstrekellingen in Vlaanderen 589 **Torenvalken** *Falco tinnunculus* opgemerkt (www.trektellen.nl).

Vanaf eind augustus werden in totaal 450 **Smellekens** *Falco columbarius* gemeld (weliswaar met mogelijke dubbeltellingen). Dit betreft het hoogste najaarstotaal van de laatste 5 jaren. De piek viel duidelijk in de tweede decade van oktober (www.trektellen.nl). De hoogste dagaantallen werden genoteerd op 21 okt te Genk-De Maten 5 ex. (C. Vanderydt en J. Bertrands) en op 22 okt te Maasmechelen-Mechelse Heide 6 ex. (T. Pattyn, G. Beckers, M. Talaska, B. Bamps en I. Meers).

Slechtvalken *Falco peregrinus* blijven het uitstekend doen in Vlaanderen, met meldingen vanuit in totaal minstens 100 locaties. De najaarstrekellingen in Vlaanderen leverden in totaal 121 doortrekkers op (www.trektellen.nl).

Er waren weer de nodige waarnemingen van **ongedetermineerde grote valken** *Falco species*: op 6 sep te Duffel 1 ex. met riempjes (B. De Keersmaecker en J. Kelchtermans), op 16 sep te Bredene (E. Vanloo) en te Bornem (J. Reyniers en H. Mees) en op 5 okt te Kruibeke (E. Van Bogaert). Meer dan waarschijnlijk gaat het in de meeste, zoniet alle gevallen om ontsnapte valkeniersvogels.

HOENDERS, RALACHTIGEN en KRAANVOGELS

Late **Kwartels** *Coturnix coturnix* werden op 17 okt opgestoten bij Maldegem-Maldegemveld (S. De Bruycker) en op 26 okt te Zeebrugge-Achterhaven (J. Debuck).

Er werden in totaal 34 **Porseleinhoenen** *Porzana porzana* waargenomen met gegevens van 16 locaties. Maximaal zaten er 3 ex. te Retie-Kattenstaartvijver op 17 sep (L. Damen).

Vier najaarsgegevens van **Kwartelkoningen** *Crex crex* kwamen van Elen-Bichterweerd op 3 sep (M. Opendacker), een ringvangst van een juv. in Zulte op 28 sep (med. D. De Groote) en een auditieve waarneming in Maasmechelen-Mechelse Heide op 28 sep (T. Pattyn, M. Talaska en G. Beckers). Op 2 okt werden de restanten van een Kwartelkoning, die ten prooi viel aan een Slechtvalk, opgeraapt te Gent-Sint-Baafskathedraal (J. Verhoeve).

Op 13 okt vloog de eerste **Kraanvogel** *Grus grus* over Sint-Gillis-Waas (J. D'Hollander). Tussen 16 en 23 okt volgden er vijf waarnemingen van in totaal 23 ex. Op 26 okt werden er 30 geteld te Maasmechelen-Mechelse Heide (T. Pattyn) en op 20 nov trokken er 6 over Genk-Bokrijk (L. Crèvecoeur). Van 27 tot 29 nov passeerde een grote trekgolf met meer dan 10.659 ex. Maxima passeerden op 28 nov met 1.116 ex. over Maasmechelen-Mechelse Heide (G. Beckers), 1.024 ex. over Bree-Sint Maartensheide (J. Sanders), 768 ex. over Boorseme (med. M. Lodewyckx) en ca. 600 ex. over Genk-Bokrijk (M. Fourier).

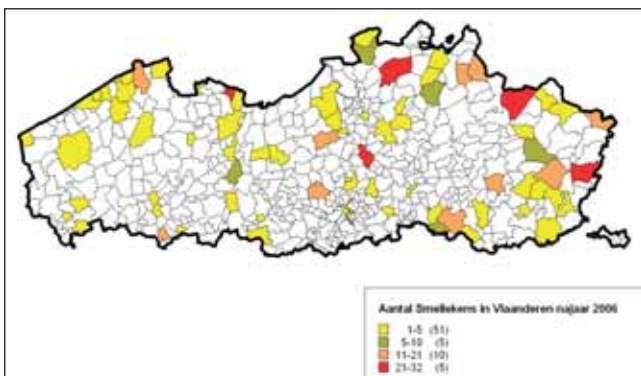
STELTLOPERS

Een **Griël** *Burhinus oedicanus* (BAHC) zat op 5 sep in een groep Wulpen te Kallo-Ketenisschorren (J. Van Impe).

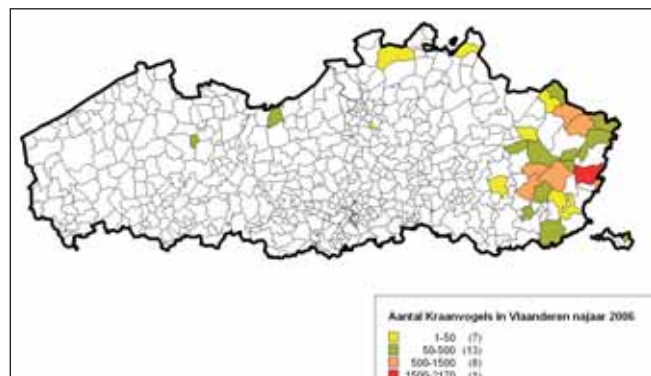
Op 27 aug werd een **Vorkstaartplevier** *Glareola pratincola* (BAHC) gemeld op de TTP Geistingen-Houbenhof (M. Opendacker en H. Corten).

Er werden tussen 30 jul en 1 nov in totaal 251 trekkende **Bontbekplevier** *Charadrius hiaticula* genoteerd waarvan 201 ex. tijdens de trekpiek tussen 27 aug en 5 sep. Een late trekker werd nog waargenomen op 15 nov te Boekhoute-Oesterputbrug (P. Dhaluin) (www.trektellen.nl).

Een vrijwel zeker ontsnapte **Herdersplevier** *Charadrius pecuarius* (BAHC) zat op 23 sep te Oudenburg/Stalhille-Ziltweiden (V. Legrand, L. Raty en J. Buckens). Er werd een gele kleurrijke

Kaart 7. Geografische spreiding van Smellekens *Falco columbarius* in Vlaanderen tijdens het najaar 2006.

Kaart 8. Geografische spreiding van Kraanvogels *Grus grus* in Vlaanderen tijdens het najaar 2006.

Herdersplevier *Charadrius pecuarius*. 23 sep 2006, Oudenburg/Stalhill-
Ziltweiden (W) (Foto: Johan Buckens)

Morinelplevier *Charadrius morinellus*. juv. 23 aug 2006, Erps-Kwerps
(VI.B) (Foto: Axel Smets)

opgemerkt die echter niet op de genomen foto's zichtbaar is.

Morinelplevieren *Charadrius morinellus* werden genoteerd op 12 aug te Mol/Postel (L. Peeters, N. Venema en E. Vaes), op 15 aug te Relegem/Asse 1 ex. naar ZW (M. Janssens), op 20 en 21 aug te Meer/Tienen resp. 17 ex. en 7 ad (E. Hoebrechts, P. Smets en M. Vandeput), op 22, 23, 24 en 26 aug te Erps-Kwerps/Steenokkerzeel resp. 15 (waaronder 4 ad en 7 juv), 3, 20 en 1 ex. (A. Smets, D. Herman en J. Vanwynsberghe), op 23 aug te Knokke-Oude Vrede en Doornzele-Kluizendokken resp. 1 ad en 1 ad + 2 juv (D. Bosman, G. Vergauwen, Y. Baptiste e.a.), op 24 aug te Kalmthout-Kalmthoutse Heide en Lampernisse resp. 1 ex. en 1 juv (G. Vermeersch, J. Jacobs en W. Debruyne), van 24 tot 28 aug te Diksmuide 1 ad (M. Demeulemeester, T. Goossens, D. D'Hert e.a.), op 2 sep te Genk-De Maten 1 ex. naar ZO (C. Vanderydt en J. Bertrands), op 10 sep te Brecht-Groot Schietveld (P. Symens), op 16 sep te Kalmthout-Kalmthoutse Heide (J. Jordaens, K. Weemaes en H. Jacobs), op 21 sep te Zeebrugge-De Fonteintjes 1 juv. (P. D'Hoore en J. Debuck), op 24 sep te Kalmthout-Kalmthoutse Heide (G. Vermeersch en J. Jacobs) en op 26 okt te Adinkerke-De Moeren 1 1ste-winter (M. Demeulemeester en P. Vantighem). Er was een ringvangst van een **Aziatische Goudplevier** *Pluvialis fulva* (BAHC) op 22 okt te Veurne-De Moeren (D. D'Hert).

Een **Goudplevier** *Pluvialis apricaria* werd reeds gezien op 5 juli te Elen-Bichterweerd (M. Opdenacker). Tussen 27 sep en 12 nov passeerde de overgrote meerderheid van de in totaal 1.337 getelde ex. De maximumtelling haalde 93 ex. te Boekhoute-Oesterputbrug op 14 okt (www.trektellen.nl).

In het binnenland werden **Zilverplevieren** *Pluvialis squatarola* opgemerkt op 10 jul en 27 en 30 sep te Elen-Bichterweerd resp. 1 ad en 1 en 2 ex. (M. Opdenacker, S. Vangompel en G. Beckers), op 8 aug te Wintam-Noordelijk eiland (B. De Keersmaecker), op 15 aug en 5 okt te Mechelen-Mechels Broek (R. Nossent en K. Lossy), op 15 en 23 sep te Lommel-Kristallijn (L. Peeters, N. Venema en E. Vaes), op 30 sep te Tienen-bezinkingsputten (M. Vandeput, K. Boux

en E. Hoebrechts), op 14 okt te Genk-De Maten (C. Vanderydt en J. Bertrands), op 15 okt te Doornzele-Kluizendokken (G. Spanoghe), op 27 okt te Relegem/Asse-Kruiskouter (M. Janssens en R. Bernau), op 3 nov te Boekhoute-Oesterputbrug (W. Hamelinck, P. Dhaluin en B. Vandevoorde) en op 10 nov te Arendonk-De Brakeleer (L. Vandael, T. Snoeckx, M. Jespers, F. Looyens, M. Verheyen e.a.). Vanaf begin augustus kwam de trek van **Kieviten** *Vanellus vanellus* op gang met enkele tientallen tot enkele honderden ex. per dag. Tussen 8 en 16 okt vormde zich een duidelijke trekpiek met alleen al op 11 okt een totaal van 25.514 ex. Maximaal vlogen er toen 5171 ex. over Zeebrugge-De Fonteintjes (P. D'hoore, J. Debuck, J. Desmet e.a.) en 2709 ex. over Sint-Denijs (J. Nutin, L. Capelle en B. Vanthuyne). Een tweede, kleinere trekpiek ontwikkelde zich tussen 25 en 30 okt met op 26 okt maximum 1.701 ex. over Maasmechelen-Mechelse Heide (T. Pattyn en G. Beckers). Alle telposten samen telden in het najaar 97.701 ex. (www.trektellen.nl).

Er was één binnenlandwaarneming van een **Kanoet** *Calidris canutus*. op 2 sep te Lier-Anderstad (D. Colin en J. Tafforeau). Het maximale aantal **Drieteenstrandlopers** *Calidris alba* bedroeg 27 ex. op 25 jul te Heist-

Baai (I. Lewylle). In het binnenland werd deze soort genoteerd op 5 aug te Lochristi (G. Spanoghe), op 15 en 16 aug te Tienen-bezinkingsputten (M. Vandeput, P. Collaerts, E. Collaerts e.a.) en op 11 sep te Gent-Bourgoyen (B. Cottele).

Het maximale aantal **Kleine Strandlopers** *Calidris minuta* aan de kust bedroeg 48 ex. te Uitkerke-Uitkerkse polders op 26 sep (J. Elst en C. Van Asselberghs). In het binnenland werden volgende dagmaxima geteld: Stuivekenskerke (4), Veurne (4), Gent (8), Doornzele (2), Doel (1), Lokeren (2), Moerbeke (1), Kieldrecht (9), Waterland-Oudeman (1), Beerse (2), Brecht/Sint-Lenaerts (1), Nieuwmoer (1), Koningshooik (1), Lier (1), Mechelen (1), Wintam (2), Oud-Heverlee (3), Tienen (13), Zoutleeuw (1), Elen (3), Genk (4), Hechtel-Eksel (13), Lommel (1), Geistingen (1), Neerpelt (2) en Zonhoven (1).

Telkens één **Temmincks Strandloper** *Calidris temminckii* werden gezien te Knokke, Stuivekenskerke, Veurne, Gent, Doornzele, Kieldrecht, Essen, Tienen, Oud-Heverlee en Lommel.

Er waren in Vlaanderen twee meldingen van **Gestreepte Strandlopers** *Calidris melanotos* (BAHC). Een exemplaar verbleef van 2 tot 7 sep te Lommel-Kristallijn (L. Peeters, N. Venema, W.

Gestreepte Strandloper *Calidris melanotos*. juv. 7
sep 2006, Mol-Rauw (A) (Foto: Kris De Rouck)

Gestreepte Strandloper *Calidris melanotos*. juv.
6 sep 2006, Mol-Rauw (A) (Foto: Johan Buckens)

Poelruiters *Tringa stagnatilis*. 2 aug 2006, Uiterkerke-Uitkerkse Polders (W) (Foto: Koen Verbanck)

Poelruiter *Tringa stagnatilis*. 2 aug 2006, Uiterkerke-Uitkerkse Polders (W) (Foto: Koen Verbanck)

Langhans e.a.) en een juveniel zat kortstondig te Kieldrecht-Putten West op 12 okt (G. Spanoghe).

Het hoogste aantal **Krombekstrandlopers** *Calidris ferruginea* aan de kust bedroeg 10 ex. op 1 aug en 3 sep te Nieuwpoort-IJzermondig (S. Feys, D. De Groot, D. Bosman e.a.). In het binnenland werden volgende plaatsmaxima genoteerd: Uiterkerke (10), Stalhille (2), Stuivekenskerke (1), Gent (3), Doornzele (2), Kieldrecht (1), Lokeren (4), Verrebroek (1), Wintam (2), Antwerpen-L.O. (1), Brecht (1), Sint-Agatha-Rode (1), Tienen (2), Genk (2) en Mol (1).

Op 1 nov werden in totaal 402 trekkende **Bonte Strandlopers** *Calidris alpina* genoteerd, daarvan vlogen er 256 langs De Panne en 146 langs Oostende (www.trektellen.nl). Op 29 nov zaten er 700 te Nieuwpoort-IJzermondig (D. De Groot).

Tijdens het najaar werden minstens 90 **Bokjes** *Lymnocyptes minimus* genoteerd op 30 verschillende locaties, met als maximum 4 ex. op 8 okt te Zeebrugge-Achterhaven (F. De Scheemaeker en E. Willem) en op 18 okt te Oostkamp-Warandeputten (N. Vervaecke). Een **Poelsnip** *Gallinago media* (BAHC) werd op 19 aug gezien te Uiterkerke-Uitkerkse polders (L. Lens). Op 17 sep volgde er een waarneming te Stalhille (J. Mylle).

Van de **Grote Grijs Snip** *Limnodromus scolopaceus* (BAHC) werden twee waarnemingen verricht: één vermoedelijk ex. werd op 1 sep overtrekkend gezien te Hechtel-Eksel (G. Beckers) en één op 7 nov te Wingene/Wildenburg (K. Hessel).

In het binnenland werden waarnemingen van **Rosse Grutto's** *Limosa lapponica* opgetekend op 2 jul te Zonhoven-Wijvenheide (G. Beckers), op 27 aug te Tienen-bezinkingsputten (M. Vandeput, P. Collaerts, E. Collaerts e.a.), op 4 sep en 23 okt te Doel resp. 3 en 4 ex. (B. Deduysche en J. Van Impe), op 6 sep te Outgaarden 1 ex. (F. Verdonck) en op 30 okt te Kessenich-Koningssteen (M. Opdenacker). Op 3 nov werden niet minder dan 1.350

Wulpen *Numenius arquata* geteld op de slaapplaats te Doel (J. Van Impe).

Juveniele **Poelruiters** *Tringa stagnatilis* (BAHC)

werden opgemerkt op 30 jul, 31 jul-1 aug en van 22 tot 25 aug te Uiterkerke-Uitkerkse polders resp. 1, 2 en 1 ex. (G. Burggraave, K. Hessel, P. Beirens e.a.), op 8 en 15 aug te Doornzele-Kluisendokken (G. Spanoghe en D. Bosman), van 13 tot 15 aug te Zeebrugge-Achterhaven Hoge Noen (D. De Groot, K. Hessel e.a.) en op 23 okt te Knokke-Het Zwin (J. Staelens).

Een **Zwarte Ruiter** *Tringa erythropus* trok op 1 nov over Mechelen-Mechels Broek (R. Nossent, R. Maex en J. Soors) en 1 ex. was aanwezig te Beerse-Het Blak op 2 nov (J. Mangelschots). 3 ex. verbleven van 29 okt t/m 1 nov en op 4 nov te Oud-Heverlee en 1 ex. op 4 nov te Neerijse (B. Creemers, J. Kempeneers en J. Nysten).

Een **Groenpootruiter** *Tringa nebularia* werd nog waargenomen op 25 nov te Knokke-Het Zwin (W. Faveyts en W. Opdekamp) en zou daar blijven overwinteren.

Op de bezinkingsputten te Tienen werden grote groepen **Witgatjes** *Tringa ochropus* geteld op 9 en 11 jul en op 5 aug resp. 46, 53 en 70 ex. (M. Vandeput, T. Theuwis en K. Boux).

Een late **Bosruiter** *Tringa glareola* werd nog gezien op 20 okt te Emblem (D. Colin).

Aan de kust werden de grootste groepen **Steenlopers** *Arenaria interpres* waargenomen op 18 aug en 22 sep te Nieuwpoort-IJzermondig resp. 565 en 661 ex. (K. Devos). In het binnenland was de soort te zien te Gent-Bourgoyen op 12 sep (B. Cottele), te Wintam-Noordelijk eiland op 2 sep (K. en B. De Keersmaecker en T. Temmerman), te Duffel-AWW op 3 sep (D. Colin) en te Elen-Bichterweerd van 25 sep t/m 5 okt (G. Beckers, S. Vangompel en M. Opdenacker).

Er werden 6 juveniele **Grauwe Franjepoten** *Phalaropus lobatus* gemeld en dit op 19 en 26 t/m 27 aug en 2 sep te Knokke-Oude Vrede (B. Heirweg, G. Vergauwen, K. Hessel e.a.), van 9 t/m 12 sep te Kieldrecht-Puttenplas 1 ex. dat op schitterende wijze kon ontsnappen aan de aanval van een Boomvalk (C. De Groof, J. Vanwynsberghe, J. Devos e.a.), op 9 sep te Stuivekenskerke-Viconiakleiputten (B. Beyen, W. Debruyne en J. Buckens) en van 12 t/m 14 sep te Uiterkerke-Uitkerkse Polder (G. Van den Heuvel, D. Herman, D. De Groot e.a.).

Rosse Franjepoten *Phalaropus fulicarius* werden

genoteerd op 30 aug en 1 nov te De Panne resp. 5 en 3 ex. (D. D'Hert, M. Demeulemeester, D. Herman e.a.) en op 29 okt en 1 nov te Oostende (E. Vanloo, G. Van den Heuvel, R. François e.a.).

JAGERS, MEEUWEN, STERNS en ALKACHTIGEN

Er werden tussen 4 aug en 1 nov in totaal 59

Middelste Jagers *Stercorarius pomarinus* waargenomen, waarvan 10 in augustus, 13 in september, 27 in oktober en 9 in november (dubbelstellingen niet uitgesloten)

(www.trektellen.nl). De topdagen waren 3 okt met 10 ex. langs De Panne (S. Feys, D. De Groot en F. T'Jollyn) en 4 sep met 9 ex. langs Oostende (K. en R. Janssens).

De in totaal 185 **Kleine Jagers** *Stercorarius parasiticus* werden opgetekend tussen 2 aug en 15 nov. Met een max. van 42 ex. op 1 nov kunnen we bezwaarlijk van een 'topdag' spreken (www.trektellen.nl).

Vermoedelijke juveniele **Kleinste Jagers**

Stercorarius longicaudus vlogen op 15 aug langs Oostmalle-Vliegveld (Paul De Cnodder) en op 27 aug langs Kruikebeke-Kruikebeke Polder (J. Colman en P. Geerts). Zekere juv. werden op 29 aug herkend langs De Panne, op 30 aug te Zeebrugge-Voorhaven (G. Vergauwen) en op 17 sep te Bredene-Duinbrug (E. Vanloo). Ook voor deze soort kunnen we spreken van een zwakke vertoning.

Op de sporadische 'gunstige' zeetrekdagen werden in totaal 169 **ongedetermineerde jagers** *Stercorarius species* geregistreerd (www.trektellen.nl). In het binnenland werd er een waarneming van een donkere fase jager opgetekend te Beerse-Het Blak op 2 nov (J. Mangelschots).

Tussen 2 aug en 9 dec werden ca. 144 **Grote Jagers** *Catharacta skua* waargenomen. Daarvan passeerden er op 1 nov 55 langs De Panne (www.trektellen.nl). Vermeldenswaardig is de binnenlandwaarneming in Sint-Denijs-Mortagnebos, eveneens op 1 nov. (Johnny Nuttin e.a.)

Van de 38 in september-november waargenomen **Zwartkopmeeuwen** *Larus melanocephalus* werden er 26 aan de kust vastgesteld. Maximaal vlogen 4 ex. langs Bredene-Duinbrug op 8 okt (E. Vanloo en J. Vlaeminck). De 4 november-

Grauwe Franjepoot *Phalaropus lobatus*. juv. 26 aug 2006, Knokke-Oude Vrede (W) (Foto: Johan Buckens)

Vorkstaartmeeuw *Larus sabini*. Eerste winter. 18 nov 2006, Oostende-Haven (W) (foto: Kris De Rouck)

Vorkstaartmeeuw *Larus sabini*. Eerste winter. 18 nov 2006, Oostende-Haven (W) (foto: Kris De Rouck)

Vorkstaartmeeuw *Larus sabini*. Eerste winter. 18 nov 2006, Oostende-Haven (W) (foto: Patrick Keirsebilck)

waarnemingen kwamen uit Drongen, Gent, Oostende en Sint-Idesbald.

De enige dag met 'opvallende' trek van **Dwergmeeuwen** *Larus minutus* was 1 nov toen in totaal 1.310 ex. werden genoteerd (www.trektellen.nl).

Op 30 aug vloog een juv. **Vorkstaartmeeuw** *Larus sabini* langs Oostende (D. D'Hert en M. Demeulemeester). Daarna volgden aldaar nog volgende waarnemingen: 4 ex. op 7 okt, 2 ex. op 29 okt en 1 ex. op 1 nov (S. Feys, D. De Grootte, T. Goossens e.a.). Op 7 okt pleisterde er enkele uren een adult ex. in zomerkleed te Oostende-Westerstaketsel (S. Baeten, F. Naedts, E. Vanloo e.a.). Langs Koksijde vlogen 4 ex. op 7 okt (D. De Grootte, S. Feys, W. Opdekamp e.a.), langs Zeebrugge 1 ex. op 27 okt (H. Verstraete) en langs Mariakerke (J. Rottiers) en Nieuwpoort (K. Sabbe) vloog telkens 1 ex. op 1 nov. Er was ook de zeldzame kans om een langdurig pleisterende juveniel te bekijken: van 12 tot 19 nov te Oostende-Haven (H. Verstraete, S. Feys, G. Vergauwen e.a.).

De trek van in totaal 1.709 **Kleine**

Mantelmeeuwen *Larus fuscus* viel vrijwel volledig tussen 16 jul en 5 nov. Op 12 aug vlogen er 44 over Relegem/Asse-Kruiskouter, op 18 aug 42 over Schulen-Schulensbroek en op 19 aug

41 over Lommel-Kristallijn (www.trektellen.nl).

Uit het erg gespreide doortrekpatroon van **Zilvermeeuwen** *Larus argentatus* (1818 ex. tussen 29 jul en 17 dec) halen we enkele duidelijke trekpieken: 134 ex. op 19 aug (waarvan 128 over Kruikebeke-Kruikebeekse Polder), 210 ex. op 21 aug (waarvan 208 langs Zeebrugge-De Fonteintjes), 143 op 12 sep (langs Zeebrugge-De Fonteintjes) en 136 op 29 okt (www.trektellen.nl).

Op volgende plaatsen werden

Geelpootmeeuwen *Larus michahellis* waargenomen (met vermelding van aantal indien >1): Aalter, Avelgem (2), Bellem, Berlare, Boorseme (2), De Panne (max. 19 ex. op 5 aug), Dendermonde, Diepenbeek (5), Doornzele (5), Drongen (5), Duffel/Rumst (2), Elen, Evergem (2), Geistingen (2), Genk (4), Gent (max. 11 ex. op 6 aug), Grimbergen, Harelbeke, Langerbrugge, Lier, Lochristi (2), Lombardsijde, Maasmechelen (2), Mechelen, Meers (3), Merkem, Mol (2), Oostende, Oudenaarde, Relegem/Asse, Sint-Denijs, Sint-Kruis-Winkel (4), Sint-Lenaarts (3), Vlierzele (5), Waterland-Oudeman, Wintam (3), Zeebrugge en Zelzate.

Pontische Meeuwen *Larus cachinnans* werden vastgesteld op volgende plaatsen (met vermelding van aantal indien >1): Aalter, Doornzele,

Drongen/Gent, Duffel/Rumst (3), Hofstade, Lier (2), Lochristi, Lommel (2), Mechelen (2), Mol, Oostmalle, Sint-Agatha-Rode, Uitkerke en Wintam.

Reeds op 16 jul vloog een **Grote Burgemeester** *Larus hyperboreus* (BAHC) langs Oostduinkerke-Ter Yde (D. D'Hert). De adulte vogel keerde op 12 sep voor de 10de opeenvolgende winter terug naar zijn vaste overwinteringsstek te Oostende-Vissershaven (R. François, Y. Baptiste, S. Baeten e.a.). Op 1 nov werd 1 ex. gezien op zee ter hoogte van Wenduine (F. Vanhee). Op 2 nov trok een 1stewinter langs Oostende-Westerstaketsel (Y. Baptiste, G. Vergauwen, J. Vanwynsberghe e.a.) en iets later langs Mariakerke (J. Rottiers).

Ten oosten van de Schelde werden **Grote Mantelmeeuwen** *Larus marinus* vastgesteld te Geistingen-Houbenhof op 20 sep (M. Opendacker en C. Sleven), te Brecht-Groot Schietveld op 10 nov (P. Symens) en tussen 14 en 23 okt verschenen er te Lier/Duffel-Beneden Netevallei in totaal 4 ex. (D. Colin, J. Tafforeau en G. Driessens) en 3 ex. te Wintam-Noordelijk Eiland (B., E. en K. De Keersmaecker).

Het najaar leverde in totaal ca. 1.094

Drieteenmeeuwen *Rissa tridactyla* op. De enige data dat er boven zee noemenswaardige trek

werd vastgesteld waren 15 nov met 343 ex. en 9 dec met 669 ex. (www.trektellen.nl).

Opmerkelijk was de binnenlandwaarneming van 1 1ste winter te Wintam-Zuidelijk Eiland op 22 okt (W. Van Assche) en een tweede aldaar op 28 okt (J. Reyniers).

Langs Oostende vloog op 5 aug een **Lachstern** *Gelochelidon nilotica* (BAHC) en op 25 aug pleisterde kortstondig 1 ex. te Drongen-Leeuwenhof (G. Spanoghe).

De verrassing aldaar werd nog groter toen deze vogel al kijkend een langsvliegende adulte **Reuzenster** *Sterna caspia* (BAHC) 'aanwees' (G. Spanoghe). Eerder, op 5 aug, vlogen 2 Reuzensterms langs De Panne (D. De Groot) en op 9 sep volgden opnieuw 2 ex. (ad. en 1stewinter) over Harelbeke-De Gavers (F. Goussaert, Y. Baptiste en J. Dekyvere).

We ontvingen volgende novembergegevens van **Grote Sterns** *Sterna sandvicensis*: op 1 nov resp. 3 en 2 ex. langs De Panne (D. Herman, D. De Groot, S. Feys, e.a.) en langs Oostende (E. Vanloo, G. Vergauwen, J. Vanwynsberghe e.a.). Verrassend was de binnenlandwaarneming van een langstreckende vogel die nog op 2 nov langs Bellem-brug trok (J. Versigghel en D. Goethals). De laatste waarneming werd verricht te Lombardsijde-strand op 29 nov (B. Beyen).

Op 1 nov werden nog **Visdieven** *Sterna hirundo* waargenomen te Kruibeke-Kruibeekse Polder (J. Colman, E. Van Bogaert en R. Felix), te Nieuwpoort (B. Beyen) en te Oostende 4 ex. (E. Vanloo, G. Vergauwen, J. Vanwynsberghe e.a.) en op 3 nov foerageerde nog 1 ex. te Zeebrugge-Visserskruis (J. Elst en C. Van Asselberghs).

In het binnenland werden **Noordse Sterns** *Sterna paradisaea* genoteerd te Duffel/Rumst-AWW5 op 20 aug (D. Colin en J. Tafforeau), te Geistingen-Houbenhof op 27 aug 3 ex. (M. Opendacker en H. Corten) en te Oostmalle-Vliegveld op 4 okt (J. Scheirs). De hoogste aantallen passeerden aan zee in de tweede helft van augustus en begin september met max. 25 ex. langs De Panne op 7 sep (D. De Groot). De laatste waarneming werd verricht op 12 nov te De Panne (H. Tyteca, J. Staelens, C. Wintein e.a.). Een **Witwangstern** *Chlidonias hybrida* trok op 2

aug langs Koksijde (T. Moens).

Tussen 6 en 31 aug passeerden veruit de meeste **Zwarte Sterns** *Chlidonias niger* met in het binnenland een maximumtelling van 23 ex. langs Genk-De Maten op 26 aug (C. Vanderydt). Van de slechts 25 gemelde trekkende

Zeekoeten *Uria aalge* vlogen er op 1 nov een 10-tal langs De Panne (D. De Groot). Op 24 okt vlogen de eerste 3 **Alken** *Alca torda* langs De Panne (D. De Groot), met de enige andere waarnemingen te Oostende op 29 okt en 1 nov resp. 1 en 2 ex. (E. Vanloo, R. François, G. Van den Heuvel e.a.), te Blankenberge op 3 nov en een vondst op 10 nov (*Mergus*), te Raversijde 2 ex. op 5 nov (L. Lens en H. Eggermont) en te De Haan op 10 nov (vondst van 2 ex.) (J. Vansteenkiste).

In totaal werden langs de Belgische kust 170 langstreckende **ongedetermineerde Alkachtigen** *Uria aalge/Alca torda* geteld (www.trektellen.nl). Maximaal werden op 29 nov 104 ex. geteld te Zeebrugge (J. Vanpraet). Op 1 nov vloog een **Zwarte Zeekoet** *Cephus grylle* (BAHC) in juv./winterkleed langs Oostende (E. Vanloo, G. Vergauwen en K. Lossy). Op 1 en 2 nov zagen we een korte maar krachtige influx van **Kleine Alken** *Alle alle*: op 1 nov vlogen er 15 langs De Panne (D. Herman, D. De Groot, S. Feys e.a.), 6 langs Oostende (E. Vanloo, G. Vergauwen, J. Vanwynsberghe e.a.) en 1 langs Wenduine (J. Elst). 2 nov werd de topdag met in totaal 47 ex. op 6 plaatsen (dubbeltellingen niet uitgesloten) met max. 20 ex. langs Oostende (Y. Baptiste, G. Vergauwen, J. Vanwynsberghe e.a.). Op 3 nov werden 9 ex. geteld (w.o. 1 strandvondst) op 4 plaatsen, op 4 nov 10 ex. (w.o. 5 strandvondsten) op 4 plaatsen en op 5 nov 5 ex. (w.o. 3 strandvondsten) op 3 plaatsen. Daarna volgden op 7 nov een strandvondst van 2 ex. te Lombardsijde (D. Bonte) en op 10 nov vondsten van 2 ex. te Wenduine (J. Vansteenkiste) en van 3 ex. te De Haan (J. Vansteenkiste). Op 15 nov vloog de laatste uit de reeks langs De Panne (H. Tyteca, J. Staelens, C. Wintein e.a.).

Een **Papegaiduiker** *Fratercula arctica* (BAHC) vloog op 22 nov langs De Panne (H. Tyteca).

Kleine Alk *Alle alle* met Zeekoet *Uria aalge*. 2 nov 2006, Nieuwpoort-IJzermondig (W) (Foto: Johan Buckens)

Kleine Alk *Alle alle*. 2 nov 2006, Oostende (W) (Foto: Johan Buckens)

OVERIGE NIET-ZANGVOGELS

Na een lange en moeizame aanloop kon pas vanaf 11 okt echte trek van **Houtduiven** *Columba palumbus* worden waargenomen. Tot 30 nov werd vrijwel dagelijks trek vastgesteld en in totaal werden zo'n slordige 502.210 geteld, waarvan het gros passeerde tussen 14 okt en 12 nov. Opvallende topdagen waren 16 okt met 79.697 ex. en 27 okt met 82.163 ex. Hoe oostelijker, hoe hoger de aantallen waren. De dagmaxima werden op 16 okt dan ook geteld te Genk-De Maten (24.548) en te Maasmechelen-Mechelse Heide (37.051) en op 27 okt vlogen er max. 14.565 over Geistingen-Houbenhof (www.trektellen.nl).

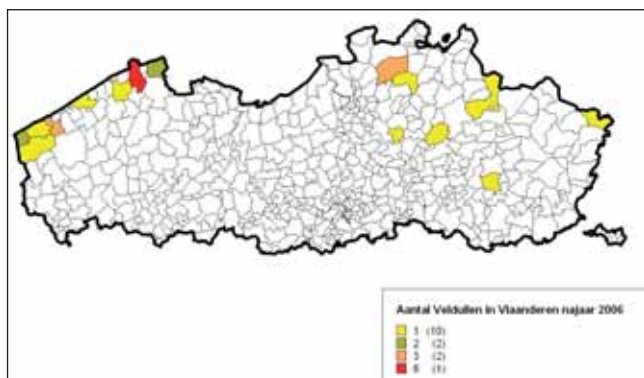
Tussen 24 aug en 6 okt verliep de trek van **Holenduiven** *Columba oenas* vrij gelijkmatig met aantallen lager dan 100 vogels per dag. Tussen 8 oktober en 13 nov trok de hoofdmoot door met pieken van 482 ex. op 11 okt en 317 op 27 okt. Dagmaxima werden opgetekend op 27 okt te Relegem/Asse-Kruiskouter (135 ex.) en op 3 nov te leper-leperboog (130 ex.). In totaal werden 6.106 trekkende Holenduiven geteld (www.trektellen.nl).

Tussen 4 aug en 24 nov werd een gespreide trek opgetekend van **Turkse Tortels** *Streptopelia decaocto*. In totaal werden 301 vogels geteld. De trek bouwde zich naar 8 okt op tot een hoogtepunt (44 ex. waarvan 11 ex. over Lichtervelde-Heihoek) (www.trektellen.nl).

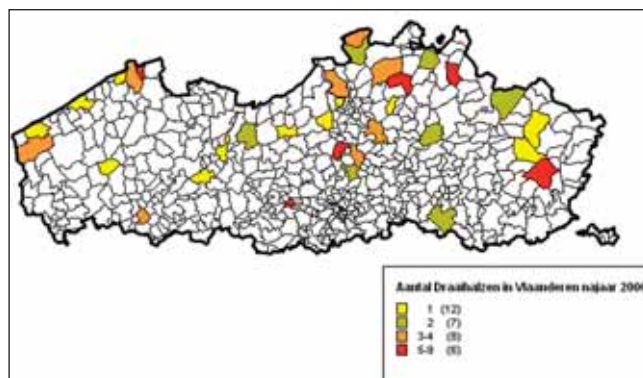
We ontvingen gegevens van in totaal slechts 136 trekkende **Zomertortels** *Streptopelia turtur* met een trekpiek van 41 ex. te Tienen-Bezinkingsputten op 9 aug (M. Vandepuut). Het laatste ex. vloog op 30 sep langs Lier-Anderstad (D. Colin en J. Tafforeau).

Noordse Stern *Sterna paradisaea*. juv. 27 sep 2006, Nieuwpoort-IJzermondig (W) (Foto: Johan Buckens)

Kaart 9. Geografische spreiding van Velduilen *Asio flammeus* in Vlaanderen tijdens het najaar 2006.

Kaart 10. Geografische spreiding van Draaihalzen *Jynx torquilla* in Vlaanderen tijdens het najaar 2006.

In september werden nog een 8-tal trekkende **Koekoeken** *Cuculus canorus* genoteerd. De allerlaatste van het jaar vloog op 9 okt over Arendonk-De Brakeleer (L. Vandael, M. Vanherck, F. Daemen e.a.).

Tussen 9 sep en 27 nov werden in totaal 36 (w.o. 5 langstreckende) **Velduil** *Asio flammeus* genoteerd van de volgende plaatsen: Avekapelle/Pervijze, Berlaar, Brecht (3), De Panne, Heist, Heultje, Kinrooi, Knokke (2), Leefdaal (2), Meetkerke, Mol, Nieuwpoort (3), Oostduinkerke, Oostende, Oostmalle, Schulenschulensbroek en Zeebrugge (10) (www.trektellen.nl).

De trek van **Gierzwaluwen** *Apus apus* speelde zich af tussen 21 jul en 27 aug met drie duidelijke trekpieken: van 29 tot 31 juli (860 ex.), op 13 en 15 aug (6.328 ex.) en op 18 en 19 aug (555 ex.). In heel de periode werden 10.930 trekkende vogels opgetekend. Op 13 aug werden 326 ex. genoteerd te Mechelen-Mechels Broek maar het absolute max. van ca. 5.000 ex. werd op 15 aug genoteerd te Kieldrecht-Puttenplas (R. Felix). De laatste Gierzwaluwen vlogen op 25 okt over Zeebrugge-De Fonteintjes (P. D'Hoore, J. Debuck en J. Desmet) en op 30 okt over De Panne 2 ex. (R. Billiau) (www.trektellen.nl).

Op 23 en 28 aug was een **Hop** *Upupa epops* aanwezig te Neerpelt-Het Hageven (M. Faes) en op 11 nov zat er één te Lommel-Maatheide (Natuurpunt-afd. Noord-Limburg).

Op 13 aug werd de eerste **Draaihalzen** *Jynx torquilla* van het najaar geringd te Liedekerke (W. D'Haeseleer en J. Mertens). In augustus werden in totaal 48 ex. waargenomen (max. 5 ex. te Genk-Bokrijk en 4 ex. te Willebroek-Denaeyer op resp. 26 en 27 aug). September was goed voor nog eens 45 ex. (met max. 3 ex. te Oostmalle-Vliegveld en Antwerpen-De Kuifeend op resp. 1 en 2 sep). In oktober werden nog Draaihalzen genoteerd te Essen-Grenspark op 5 en 11 okt (J. Elst, I. Ledegen, G. Vermeersch e.a.), te Zeebrugge-Achterhaven op 11 okt (A. Smets, S. Hotton en A. Bouckx) en te Heist-Baai op 18 okt (H. Verstraete, D. De Groote, G. Vergauwen e.a.).

Trekkende **Grote Bonte Spechten** *Dendrocopos major* werden opgemerkt tussen 6 aug en 27 nov. In totaal ging het om 249 vogels en opvallende trekdata waren 8 en 22 okt met resp. 22 en 19 ex (www.trektellen.nl).

Buiten de vaste gekende Vlaams-Brabantse en

Limburgse locaties waren er langdurig **Middelste Bonte Spechten** *Dendrocopos medius* aanwezig te Gierle-Grotenhoutbos (P. De Cnodder en J. Mangelschots), Oostmalle-Vliegveld (P. De Cnodder) en Brasschaat-Peersbos (J. Elst). 'Losse' waarnemingen werden opgetekend te Geistingen-Houbenhof op 6 sep (M. Opdenacker), Maasmechelen-Mechelse Heide (T. Pattyn), Aalter-Kraenepoel op 12 nov (J. Versigghel), Lippelo-Lippelobos op 26 nov (L. Meert) en Lubbeek op 29 nov (N. Ryckeboer).

ZANGVOGELS

Kortteenleeuweriken *Calandrella brachydactyla* (BAHC) waren er te Lier-Beneden Netevallei op 14 okt (D. Colin), te Wichelen-Wildenburg op 25 okt (K. Hessel en K. Dekeyser) en te Zele-Heikant op 30 okt (F. Roels).

Binnenlandwaarnemingen van **Kuifleeuwerik** *Galerida cristata* zijn de laatste jaren heel zeldzaam geworden. Over Sint-Denijs-Mortagnebos trok er één op 11 okt (L. Capelle en B. Van Thuyn).

Op alle trekposten samen werden niet minder dan 6.421 **Boomleeuweriken** *Lullula arborea* geteld. De hoogste najaarstotalen per telpost betroffen 217 ex. te Genk-De Maten, 569 ex. te Brecht-Groot Schietveld, 572 ex. te Relegem/Asse-Kruiskouter, 423 ex. te Mechelen-Mechels Broek, 509 ex. te Maasmechelen-Mechelse Heide, 283 ex. te Schulenschulensbroek, 247 ex. te Arendonk-De Brakeleer en 204 ex. te Schelle-Speltenvelden. De piek van de trek lag op 22 okt met een totaal van 685 ex. en dagmaxima van 72 ex. over Mechelen-Mechels Broek, 89 ex. over Schelle-Speltenvelden, 76 ex. over Maasmechelen-Mechelse Heide en 59 ex. over Schelle. Andere opmerkelijke dagmaxima werden opgetekend te Relegem/Asse-Kruiskouter op 9 en 12 okt met resp. 95 en 106 ex., te Maasmechelen-Mechelse Heide op 11 en 18 okt met resp. 72 en 66 ex. en te Brecht-Groot Schietveld op 17 en 21 okt met resp. 69 en 65 ex. (www.trektellen.nl).

Er werd een totaal van meer dan 262.000 **Veldleeuweriken** *Alauda arvensis* opgetekend op de verschillende trekposten samen. Dagtotalen van >10.000 ex. werden bereikt op 11, 12, 17, 18, 25, 26 en 27 oktober. Dagmaxima per telpost van >1.500 ex. werden genoteerd op 11 okt te Boekhoute-Oosterputbrug 1.502 ex., te Geraardsbergen-

Geitenbos 1.788 ex., te Bornem-Fort 1.656 ex., te Brecht-Groot Schietveld 1.500 ex., te Harelbeke-De Gavers 1.822 ex., te Relegem/Asse-Kruiskouter 2.478 ex. en te Outgaarden-Bosdelkouter 2.632 ex., op 12 okt te Boekhoute-Oosterputbrug 2.189 ex., te Leefdaal-Bredeweg 2.317 ex. en te Brecht-Groot Schietveld 1.966 ex., op 17 okt te Boekhoute-Oosterputbrug 2006 ex., te Brecht-Groot Schietveld 1.911 ex., te Arendonk-De Brakeleer 2.382 ex., te Maasmechelen-Mechelse Heide 4.870 ex., te Tienen-Bezinkingsputten 2.402 ex., te Relegem/Asse-Kruiskouter 2.657 ex., te St-Denijs-Mortagnebos 2.127 ex., te Wilsle 1.994 ex., te Lommel-De Maai 2.375 ex., te Lommel-Kristalijn 1.728 ex. en te Geistingen-Houbenhof 2.730 ex. en op 26 okt te Brecht-Groot Schietveld 1.789 ex. (www.trektellen.nl).

De eerste **Strandleeuwerik** *Eremophila alpestris* voor het najaar werd opgetekend te Hoogstraten/Wortel op 16 okt (L. Berkvens). In het binnenland waren er verder waarnemingen te Lier-Beneden Netevallei op 20 okt (D. Colin) en te Grobbendonk 2 ex. op 26 okt (H. Van Loy). Aan de kust waren er te Knokke-Het Zwin op 21 en 27 okt resp. 1 en 4 ex. en op 1, 4, 15, 17, 18 en 26 nov resp. 5, 10, 12, 2, 13 en 10 ex. (S. Baeten, G. Carette, R. Plas, J. Vanwynsberghe, D. Bosman e.a.), te Heist-Voorhaven op 28 okt 3 ex. (W. Pauwels), te Zeebrugge-Voorhaven op 27 okt en 2 nov resp. 3 en 5 ex. (D. De Groote, H. Verstraete, B. Cottele, J. Elst en C. Van Asselberghs), te Zeebrugge-De Fonteintjes op 3 nov 2 ex. (P. D'Hoore), te Bredene-Strand op 26 okt 3 ex. (W. Verduyssen) en te Oostende-Havengebied op 8 nov 3 ex. (J. Buckens en J. Demey).

Een wel erg late **Oeverzwaluw** *Riparia riparia* vloog op 22 nov over Doel-Paardenschor (J. Soors).

Solitaire late **Boerenzwaluwen** *Hirundo rustica* vlogen over Maaseik-Klauwenhof op 11 nov (J. Vreken) en over Oostende-Havengebied op 15 nov (F. Verdonck, F. T'Jollyn en T. Goethals).

Op 10 okt vloog 2 **Roodstuitzwaluwen** *Hirundo daurica* (BAHC) over Zeebrugge-Achterhaven (D. De Groote en S. Feys).

Een late **Huiszwaluw** *Delichon urbicum* vloog op 10 nov over St-Katelijne-Waver-Heisbroekweg (L. Vaes).

Grote Piepers *Anthus richardi* waren er op 26 sep te Oostmalle-Vliegveld (J. Scheirs, N.

Willaert, G. Laurijssens e.a.), op 28 sep 2 ex te Ingoogem (C. Wintein), en te Brecht-Groot Schietveld (L. Wens), op 1 okt te Lochristi (G. Spanoghe), op 8 okt te Lommel-Het Hageven (H. Claes, A. Geuens e.a.), te Bellem-Brug (J. Versigghel) en te Zeebrugge-Achterhaven (K. Hessel), op 10 okt te Heist-Baai (H. Verstraete), op 11 okt te Maasmechelen-Mechelse Heide (T. Pattyn, M. Talaska, G. Beckers e.a.) en te Zeebrugge-De Fonteintjes (P. D'Hoore, J. Debuck, J. Desmet e.a.), op 12 okt te Doel-Doelpolder Noord (G. Spanoghe) en te Brecht-Groot Schietveld (J. Cox), op 14 okt te Heultje (I. Ledegen), op 16 okt te Kalmthout-Kalmthoutse Heide (F. Collet, G. Vermeersch en W. Vanwesenbeeck), op 17 okt te Lommel-Kristallijn (L. Peeters en M. Vermeulen), op 18 okt te Geistingen-Houbenhof (M. Opendacker) en te Relegem/Asse-Kruiskouter (M. Janssens), op 21 okt te Lombardsijde-Militair Domein (T. Goossens) en te Koksijde-Doornpanne (D. D'Hert), op 22 okt te Bredene-Duinbrug, op 23 okt te Relegem/Asse-Kruiskouter (M. Janssens), op 25 okt te Zeebrugge-Achterhaven (D. Heylen en A. Debroyer) en te Nieuwpoort-IJzermonding (D. D'Hert) en tenslotte op 26 okt te Koksijde-Doornpanne (C. Gruwier).
In de periode van 12 aug tot 9 okt werden in Vlaanderen 100 **Duinpiepers** *Anthus campestris* opgetekend (www.trektellen.nl). Een laat ex. was er nog op 26 okt te Kapellen-St.Hubert (F. Collet).

We noteerden tijdens het najaar 34 tellingen van meer dan 1.000 **Graspieters** *Anthus pratensis* per locatie per dag, waarvan de laatste op 12 okt met 1.644 ex. over Boekhoute-Oesterputbrug. Telling van >2.000 ex. waren er op 4 okt 3.888 ex. te Leefdaal-Plateau, op 5 okt 2.512 ex. Maasmechelen-Mechelse Heide en 2.196 ex. te Grimbergen-Vliegveld, op 8 okt 2.034 ex. te Bornem-Fort en 2.130 ex. te Gullegem-Heulebos, op 9 okt 2.193 ex. te Zeebrugge-De Fonteintjes en op 11 okt een toptelling van 4.658 ex. over Zeebrugge-De Fonteintjes. In totaal stranden we voor het hele najaar op een slordige 176.511 Graspieters, waarbij 8 okt de topdag was met 34.905 ex. (www.trektellen.nl).

Roodkeelpiepers *Anthus cervinus* werden genoteerd op 23 sep te Boekhoute-Oesterputbrug (W. Hamelinck en D. Camerlinck) en te Wellen-Oetersloven (D. Ottenburghs en P. Vandersmissen), op 24 sep te Zeebrugge-Voorhaven (H. Matheve), op 25 sep te Brecht-Groot Schietveld (P. Symens), op 1 okt te Zeebrugge-Voorhaven (H. Verstraete), te Brecht-Groot Schietveld (D. en P. Symens, W. Sluis en Y. Coenraeds) en te Wellen-Oetersloven (P. Vandersmissen, D. Ottenburghs, S. Raymaeckers e.a.), op 7 okt te Lier-Beneden Netevallei (D. Colin), op 8 okt te Doornzele-Kluisendok (G. Spanoghe), te Munte-Baigemkouter (D. en F. Verbelen, H. Van Doorslaer, M. Reygaert e.a.), te Lier-Beneden Netevallei (J. Tafforeau) en te Oostmalle-Vliegveld (J. Scheirs), op 10 okt te Heist-Baai (D. De Grooten en S. Feys) en te Zeebrugge-Voorhaven 2 ex. (H. Verstraete en D. Herman), op 11 okt te Mechelen-Zennegat (W. Beullens) en te Zeebrugge-Voorhaven (D. Bosman), op 12 okt te Leefdaal-Plateau (K.

Moreau en K. Van Scharen) en te Mortsel (S. Baeten), op 13 okt te Oostmalle-Vliegveld (W. Debaere), op 15 en 16 okt te Zeebrugge-Voorhaven (K. Hessel, J. Vanwynsberghe, G. Vergauwen e.a.), op 17 okt over Zeebrugge-De Fonteintjes (P. D'Hoore, J. Debuck, J. Desmet e.a.) en tenslotte op 30 okt te Zeebrugge-Voorhaven (D. De Grooten en J. Jansen). De eerste **Waterpieper** *Anthus spinoletta* werd op 24 sep waargenomen te Lommel-Het Hageven (www.trektellen.nl). Tijdens dit najaar werden echter nergens grote aantallen opgetekend.

Twee **Oeverpiepers** *Anthus petrosus* werden op 17 nov waargenomen te Kluisen-Spaarbekken (L. Bekaert). Opvallende doortrek van **Gele Kwikstaarten** *Motacilla flava* was er op 2 sep te Genk-De Maten: 116 ex., op 6 sep te Outgaarden-Bosdelkouter: 122 ex., op 10 sep te Relegem/Asse-Kruiskouter: 101 ex. en te Leefdaal-Plateau: 149 ex. Op deze laatste locatie werden er ook nog 116 ex. genoteerd op 13 sep. Een laat ex. werd waargenomen op 4 nov te Kalken-Kalkense Meersen (M. Crapoen). In totaal werden 6.664 ex. geteld met een piek van 751 ex. op 10 sep (www.trektellen.nl).

Een **Noordse Gele Kwikstaart** *Motacilla flava thunbergi* werd waargenomen te Lier-Beneden Netevallei op 30 sep (D. Colin en J. Tafforeau). Late **Blauwborsten** *Luscinia svecica* waren er op 10 okt te Zeebrugge-Achterhaven (D. De Grooten en S. Feys) en op 15 okt te Zeebrugge-Voorhaven (W. Opdekamp). Op 11 okt was er nog een late ringvangst van een **Gekraagde Roodstaart** *Phoenicurus phoenicurus* te Sint-Laureins (P. Schollaert) en op 12 okt volgde er een veldwaarneming te Sleidinge (D. Willems).

Het laatste **Paapje** *Saxicola rubetra* zat op 26 okt te Zeebrugge-Achterhaven (J. Debuck). Vanaf november waren er nog **Roodborsttapuiten** *Saxicola torquata* te Boekhoute-Oesterputbrug op 2 en 10 nov (P. Dhaluin en W. Hamelinck), te Zeebrugge-Achterhaven op 4 nov (J. Elst), te Brecht-Groot Schietveld op 12 nov (P. Symens), te Webbekom-Broek op 18 nov, te Boekhoute op 24 nov 3 ex. (P. Dhaluin), te Doel-Kerncentrale op 26 nov 2 ex. (J. Elst), te Scholen-Schulensbroek op 29 nov 2 ex. (K. Leysen, J. Schrey en H. Vanbosstraeten), te Drongen-Leeuwenhof op 30 nov (G. Spanoghe), te Nieuwpoort-IJzermonding op 30 nov en 6 dec resp. 2 en 1 ex. (D. Becuwe), te Zoutleeuw-Het Vinne (R. Huybrechts) en te Outgaarden-Bosdelkouter op 10 dec resp. 1 en 2 ex (F. Verdonckt).

Op 4 nov zaten nog 2 **Tapuiten** *Oenanthe oenanthe* te Zeebrugge-Voorhaven (W. Opdekamp, G. Vergauwen en J. Vanwynsberghe). Tussen 16 sep en 31 okt werden in Vlaanderen 80 **Beflijsters** *Turdus torquatus* waargenomen. Op 2 nov waren er nog 3 ex. te Maasmechelen-Mechelse Heide (T. Pattyn, M. Talaska en G. Beckers) en op 11 nov nog 1 ex. te Lier-Beneden Netevallei (D. Colin).

De meeste **Kramsvogels** *Turdus pilaris* passeerden in de periode 1 tot 4 nov en op 9 nov met tussen haakjes de dagtotalen van >1.000 ex.: op

1 nov te Mechelen-Mechels Broek (1.139), Arendonk-De Brakeleer (2.561), St-Denijs-Mortagnebos (1.801) en Poederlee-Groesaert (1.605). Op 2 nov te Boekhoute-Oesterputbrug (1.675), Maldegem-Maldegemveld (1.231), Brecht-Groot Schietveld (2.134), Mechelen-Mechels Broek (3.374), Arendonk-De Brakeleer (3.218), Scholen-Schulensbroek (1.960), Maasmechelen-Mechelse Heide (1.591), leperleperboog (2.124), Tienen-Bezinkingsputten (1.146), Relegem/Asse-Kruiskouter (2.327), Poederlee-Groesaert (1.941), Kalmthout-Kalmthoutse Heide (1.254), Bellem-Brug (1.863), Lommel-De Maai (2.206), op 3 nov te Brecht-Groot Schietveld (1.433) en op 9 nov te Arendonk-De Brakeleer (1.071), Kalmthout-Kalmthoutse Heide (2.024) en Brecht-Groot Schietveld (1.156). In totaal werden 76.963 Kramsvogels geteld met alleen al op 2 nov 31.972 ex. (www.trektellen.nl).

Op 16 sep werd er reeds een **Koperwiek** *Turdus iliacus* opgetekend te Avelgem-TTP bezinkingsputten. Tussen 11 okt en 5 nov passeerde het gros van de aantallen. Alle telposten samen noteerden een slordige 159.307 ex. en met 62.853 ex. was 26 okt de topdag bij uitstek. Aantallen >2.000 werden genoteerd op 25 okt: 3.624 ex. te Maldegem-Maldegemveld, 5.776 ex. te Mechelen-Mechels Broek, 7.209 ex. te Arendonk-De Brakeleer, 2.574 ex. te Scholen-Schulensbroek, 4.007 ex. te Zeebrugge-De Fonteintjes, 6.214 ex. te Kalmthout-Kalmthoutse Heide en 2.281 ex. te Lommel-De Maai, op 26 okt: 2.200 ex. over Munte-Baigemkouter, 4.148 ex. te Leefdaal-Plateau, 5.167 ex. te Brecht-Groot Schietveld, 7.975 ex. te Mechelen-Mechels Broek, 5.897 ex. te Arendonk-De Brakeleer, 2.894 ex. te Schelle-Speltenvelden, 2.014 ex. te Tienen-Bezinkingsputten, 4.476 ex. te Relegem/Asse-Kruiskouter, 4.008 ex. te Beigem/Grimbergen-Hulteveld, 3.551 ex. te St-Denijs-Mortagnebos, 6.022 ex. te Kalmthout-Kalmthoutse Heide en 2.746 ex. te Lommel-De Maai en op 27 okt werden er nog eens 2.590 ex. geteld te Lommel-De Maai (www.trektellen.nl). Op 28 verschillende locaties werden in de periode augustus-november minstens 64 verschillende **Cetti's Zangers** *Cettia cetti* waargenomen.

In dezelfde periode werden bovendien minstens 58 **Graszangers** *Cisticola juncidis* waargenomen op 20 verschillende plaatsen. Het grootste aantal was traditioneel voor Zeebrugge-Achterhaven met op 9 sep aldaar 22 ex. (F. De Scheemaeker). In het binnenland waren er waarnemingen te Arendonk-De Brakeleer op 25 sep (L. Vandael, P. Geerts, F. Daemen e.a.), te Grobbendonk van 30 sep tot 7 nov met aldaar op 21 okt zelfs 3 ex. (R. vermylen, T. Willems, K. Brughuis e.a.) te Brecht-Groot Schietveld op 12 sep (P. Symens), te Berlare-Aubroek van 20 aug tot tenminste 1 okt (A. Van Doorslaer en R. Van Onderbergen), te Kalken-Kalkense Meersen van 22 aug tot tenminste 1 sep (J. Putteman, P. Claus, R. Clinckspoor e.a.), te Oudenaarde 3 ex. op 29 okt (B. Heirweg) en te Doornzele-Kluisendok op 5 aug (G. Spanoghe en D. Bosman).

Late **Sprinkhaanzangers** *Locustella naevia* waren

Waterrietzanger *Acrocephalus paludicola*. ad.
5 sep 2006, Tienen-bezinkingsputten (VL.B)
(Foto: Philippe Smets)

er nog op 27 sep (D. Herman) en 14 okt (A. Holvoet, G. Driessens, K. Van Asten e.a.) te Zeebrugge-Voorhaven.

Er werden dit najaar op verschillende locaties in totaal 45 **Snorren** *Locustella luscinioides* geringd; er werden echter geen veldwaarnemingen opgetekend.

Gedurende de periode 26 jul-17 sep werden in totaal 72 **Waterrietzangers** *Acrocephalus paludicola* (BAHC) gemeld. Het overgrote deel betrof volgende ringvangsten: tussen 1 en 30 aug werden in totaal 51 ex. geringd bij Veurne (N. Roothaert), op 17 sep te Zulte-Piste (D. Packet), op 17 aug te Kortrijk (M.

Demeulemeester), op 29 jul te Liedekerke (W. D'Haeseleer, J. Mertens ea), op 26 en 30 jul resp. 1 en 3 ex. te Antwerpen-De Kuifeend (L. Roothaert), op 13 aug te Merksplas (W. Verlinden) en 2 ex. te Oosthoven (J. Geudens) en op 5 sep te Tienen-bezinkingsputten (E. Hoebrechts, P. Smets e.a.). Daarnaast waren er de volgende veldwaarnemingen: te Veurne-Decantatiebekkens 2 ex. op 13 aug (W. Debruyne), te Zeebrugge-Achterhaven op 11 sep (D. De Grootte), te Oostkamp-Warandeputten op 13 en 25 aug (W. Dias en R. Deloof), te Zelzate-Callemansputte op 5 aug (G. Spanoghe), te Zemst-Bos van Aa op 3 sep (R. De Boom) en te Lier-Anderstad op 6 aug (D. Colin). Een **Veldrietzanger** *Acrocephalus agricola* (BAHC) werd op 22 sep geringd te Genk-Bokrijk (P. Gabriëls).

Op 26 aug was er dan weer een ringvangst van een **Struikrietzanger** *Acrocephalus dumetorum* (BAHC) te Munsterbilzen (T. Jacobs, D. Ottenburghs en E. Colson).

Grote Karekieten *Acrocephalus arundinaceus* werden waargenomen op 6 aug Zeebrugge-Achterhaven (G. Willem) en op 23 aug te Lier-Anderstad (J. Tafforeau, D. Colin, K. De Rouck e.a.). Verder waren er ringvangsten op 22 en 30 jul te Antwerpen-De Kuifeend (L. Roothaert), op 27 jul en 27 aug te Tienen-Bezinkingsputten (E. Hoebrechts, P. Smets, M. Vandeput e.a.), op 16

Struikrietzanger *Acrocephalus dumetorum*. 26 aug 2006, Munsterbilzen (L) (Dirk Ottenburghs)

aug te Merksplas (R. Verlinden), op 18 en 28 aug te Kortrijk-Keibeekbekken resp. 1 en 2 ex. (M. Demeulemeester) en op 1 en 17 sep te St-Martens-Latem-Latemse Meersen (T. Embo).

Er waren ringvangsten van **Sperwergrasmussen** *Sylvia nisoria* (BAHC) in 1ste winterkleed op 7 aug te Merksplas (R. Verlinden), op 14 en 26 aug en 16 sep te Oostduinkerke (D. D'Hert), op 16 aug te Essen-Grenspark (J. Elst, G. Vermeersch, I. Ledegen e.a.), op 19 aug te Herne (W. Roggeman), op 22 aug te Bambrugge (W. Roggeman), op 1 sep te Hamme (M. Hebbelinck) en op 2 sep te Veurne (N. Roothaert). Veldwaarnemingen waren er op 17 sep te Zeebrugge-Voorhaven (J. Leclercq, D. De Grootte, S. Feys e.a.) en van 5 tot 9 okt te Zeebrugge-Voorhaven (H. Verstraete, D. De Grootte, J. Dewolf e.a.).

Late **Braamsluiers** *Sylvia curruca* werden geringd op 3 en 4 nov te De Haan (P. Schepens)

en op 18 nov te Willebroek-Broek Denaeyer (A. Willemsen). Een late veldwaarneming gebeurde op 15 nov te Zeebrugge-Voorhaven (F. Verdonck, K. Debusschere, F. T'Jollyn e.a.).

Op 5 nov was er nog een waarneming van een **Grasmus** *Sylvia communis* te Mechelen (R. Nossent).

Een **Grauwe Fitis** *Phylloscopus trochiloides* (BAHC) die op 5 nov werd ontdekt te Zeebrugge-Station en er verbleef tot 7 nov, zorgde dankzij de late datum voor de nodige determinatieproblemen (H. Matheve, H. Verstraete, D. De Grootte e.a.). Spectaculair was de ontdekking van een **Noordse Boszanger** *Phylloscopus borealis* (BAHC) die van 24 tot 26 sep te Heist-Sashul verbleef (M. Schurmans, H. Matheve, D. De Grootte e.a.).

Er waren waarnemingen van **Pallas Boszangers** *Phylloscopus proregulus* (BAHC) op 15 okt te

Sperwergrasmus *Sylvia nisoria*. eerste winter. 8 okt 2006, Zeebrugge-Voorhaven (W)
(Foto: Johan Buckens)

Pallas Boszanger *Phylloscopus proregulus*. 22 okt 2006, Nerem/Tongereren (L) (Foto: Dirk Ottenburghs)

Blankenberge-De Fonteintjes (G. Vergauwen, J. Vanwynsberghe, G. en F. De Vos e.a.), op 28 okt te Zeebrugge-Visserskruis (R. Lebrun), op 30 okt te Koksijde (J. De Vos), op 2 nov te Zeebrugge-Visserskruis (J. Elst, C. Van Asselberghs, G. Vergauwen e.a.), op 4 nov te Nieuwpoort-IJzermonding (M. Demeulemeester) en op 8 nov 2 ex. te Sint-Denijs-Westrem (A. De Pauw). Ringvangsten vonden plaats te Nerem op 22 okt (E. Colson en D. Ottenburghs) en te Boutersem op 25 okt (J. Vanautgaerden en F. Verdonckt).

Er werden afgelopen najaar in totaal 75

Bladkoningen *Phylloscopus inornatus* gemeld op 26 plaatsen. Traditiegetrouw scoorde ook nu Zeebrugge weer het beste met maar liefst 20 verschillende ex.! In het binnenland kwamen de waarnemingen/ringvangsten uit Berendrecht (2), Brecht, Brugge, Drogen, Essen (3), Korbeek-

Lo, Kortrijk, Lede (2), Lier, Merksplas (5), Oud-Turnhout, St-Huibrechts-Hern, Westerlo (4), Willebroek en Zele (2). Voor België betekende dit najaar na 2005 het tweede beste najaar ooit voor deze soort.

Op 28 okt verbleef een

Bruine Boszanger

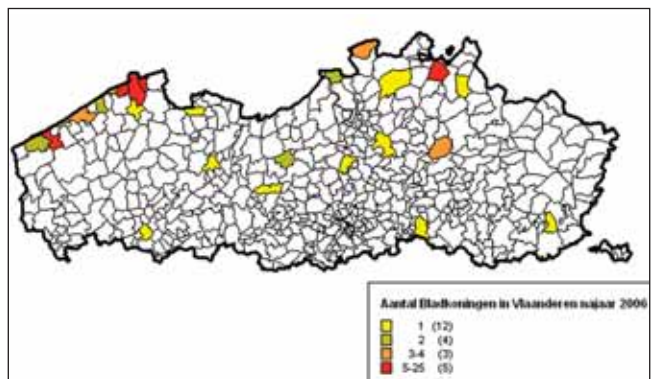
Phylloscopus fuscatus (BAHC) te Heist-Baai (D. Bosman, P. Beirens, G. De Vos e.a.).

Een late **Fluiter**

Phylloscopus sibilatrix werd op 16 en 17 sep genoteerd te Zeebrugge-Visserskruis (W. Heylen, J. Elst, D. en G. Van Den Heuvel e.a.).

Bladkoning *Phylloscopus inornatus*. 25 sep 2006, Heist (W) (Foto: Kris De Rouck)

Kaart 11. Geografische spreiding van Bladkoningen *Phylloscopus inornatus* in Vlaanderen tijdens het najaar 2006.

Baardmannetje *Panurus biarmicus*. vrouwtje. 28 nov 2006, Tienen (VL.B) (Foto: Rudi Petitjean)

Baardmannetje *Panurus biarmicus*. mannetje. 28 nov 2006, Tienen (VL.B) (Foto: Rudi Petitjean)

Tijftjaffen met kenmerken van de Siberische ondersoort *Phylloscopus collybita tristis* werden genoteerd op 26 okt te Heist-Sashul (G. Spanoghe), op 28 okt te Knokke-Zwinbosjes (S. Baeten en M. Jacobs) en van 6 tot 18 nov te Zeebrugge-Station (H. Verstraete, S. Feys, G. Vergauwen e.a.). Er waren ringvangsten op 28 okt te Genk-Bokrijk (P. Gabriëls), op 30 okt te Essen-Grenspark (J. Elst), op 2 nov te De Haan (P. Schepens) en op 15 nov te Tongeren (E. Colson).

Late **Fitissen** *Phylloscopus trochilus* werden opgemerkt op 14 okt te Riemst (R. Erens) en op 21 okt te Zeebrugge-Voorhaven (J. Elst en C. Van Asselberghs).

Op 11 en 12 okt was nog een **Grauwe Vliegenvanger** *Muscicapa striata* aanwezig te Zeebrugge-Station (A. Smets).

Een late **Bonte Vliegenvanger** *Ficedula hypoleuca* zat op 23 okt te Zeebrugge-De Fonteintjes (T. Willems en B. Willaert).

Kleine Vliegenvangers *Ficedula parva* (BAHC) waren erg schaars met enkel waarnemingen op 31 aug te Heist-Baai (L. Gillis), op 10 en 11 sep te Kapelle-op-den-Bos/Oxdonk (J.-P. Verduystert) en op 25 sep te Merelbeke (E. Thoen).

Baardmannetjes *Panurus biarmicus* werden genoteerd op volgende locaties (met vermelding van totalen indien >1): Antwerpen-L.O.-Blokkeerdijk, Antwerpen/Oorderen-De Kuifeens (3), Brecht-Groot Schietveld (45), Genk-De Maten (27), Doel-Paardenschor (16),

Grobendonk (6), Harelbeke-De Gavers (15), Heist-Sashul (9), Heusden (9), Kampenhout, Lier-Anderstad (44), Lokeren-Molsbroek (11), Moerbeke-Waas (6), Neerpelt-Het Hageven, Oud-Heverlee (5), Stuivekenskerke (2), Tienen-Bezinkingsputten (13), Uitkerke-Uitkerkse Polders (3), Viersel (3), Waasmunster-Hampuiten (7), Wintam-Noordelijk Eiland (31), Zeebrugge-Achterhaven (15), Zeebrugge-De Fonteintjes (19), Zele-Berlare (2), Zelzate (3), Zonhoven-Wijvenheide (4) en Zwevegem (3). Een **Taigaboorkruiper** *Certhia familiaris* (BAHC) werd op 14 okt geringd te Tongeren (med. Y. Princen) en op 26 en 27 okt verbleef 1

ex te Zeebrugge-Visserskruis (G. Spanoghe, H. Verstraete en D. De Grootte).

Buidelmezen *Remiz pendulinus* waren aanwezig van 28 jul tot 8 sep te Zeebrugge-Achterhaven (G. Vantorre, D. De Grootte, J. Dewolf e.a.), op 3 aug te Raversijde (S. Keteleer), op 5 aug en 11 okt te Harelbeke-De Gavers (F. Goussaert en J. Dekyvere), op 10 en 26 aug resp. 1 en 2 ex. te Schulen-Schulensbroek (K. Leysen, D. Schools, J. Verdonck e.a.), op 23 en 27 aug en op 17 en 24 sep te Veurne (R. Debruyne, N. Roothaert en W. Debruyne), op 24 sep 7 ex. te Wintam-Noordelijk Eiland (B. en K. De Keersmaecker), op 26 sep, 8 en 26 okt en van 2 tot 4 nov resp 2,

2, 4 en 3 ex. te Tienen-Bezinkingsputten (K. Boux, M. Vandeput en E. en P. Collaerts), op 26 en 27 sep en 12, 15 en 22 okt resp 5, 4, 2, 1 en 2 ex. te Genk-De Maten (C. Vanderydt, J. Bertrands, M. Lodewyckx e.a.), op 27 sep te Genk-Bokrijk (P. Gabriëls), op 29 en 30 sep en 12 okt te Mechelen-Mechels Broek (S. D'Hont, R. Nossent, K. Lossy e.a.), op 30 sep te Kruibeke-Kruibeekse polder (J. Colman, D. Braem en F. Daniëls) en te Zoutleeuw-Het Vinne (Natuurpunt Vogellijn), op 1 okt te Mortsel-Zigeuner (S. Baeten en W. De Rouck), op 11 okt te Bilzen (K. Sauwens), op 16 okt 2 ex. te Zolder (J. Mergeay), op 29 okt te Essen-Grenspark (J. Elst) en op 3 nov 3 ex. te Herentals (N. Willaert, H. Van Loy en P. Van Der Schoot).

Er waren waarnemingen van **Grauwe**

Klauwieren *Lanius collurio* op 12 aug te Tienen-Bezinkingsputten (M. Vandeput, K. Boux, E. en P. Collaerts e.a.), op 13 aug te Mechelen-Mechels broek (R. Nossent), op 19 en 30 aug een ♂ te Schulen-Schulensbroek (W. Mondelaers), van 19 tot 22 aug te Oud-Turnhout (K. Van der Steen), op 22 aug te Lozen-Bocholt (Natuurpunt Vogellijn) en te Brecht-Groot Schietveld ♀ (J. De Ridder en P. Symens), op 23 aug te Grevenbicht (H. Corten), op 26 aug te Willebroek-Broek Denaeyer (A. Willemsen), van 1 tot 5 sep te Lier-Anderstad (D. Colin en M. Jacobs), op 2 sep een ringvangst te Nerem (E. Colson), op 13 en 14 sep te Heist-Willemspark (D. Herman, B. Cottele, D. De Grootte e.a.), op 19 sep te Heist-Baai (W. Verduyssen en G. Vergauwen), op 21 sep te Beerse (F. Bartholomeeusen), op 24 sep te Boortmeerbeek (S. D'Hont), op 25 en 30 sep en 26 okt te Heist-Sashul (D. Bosman, J. Elst, G. Spanoghe e.a.), op 26 sep te De Panne (M. Jacobs), op 27 sep te Schaffen (J. Cuppens) en op 27 en 28 sep te Zeebrugge-Voorhaven (D. Bosman).

Tijdens het najaar van 2006 werden op 21 plaatsen in totaal 38 **Klapksters** *Lanius excubitor* waargenomen. De eerste werd op 22 sep waargenomen te Sint-Agatha-Rode (K. Moreau en W. Desmet).

Op 29 okt zat er een **Bonte Kraai** *Corvus cornix* te Bree (B. Mulken) en vanaf 4 nov was de klasieke, overwinterende vogel terug aanwezig te Knokke-Het Zwin (H. Verstraete, G. Burggraeve, H. Borglevens e.a.).

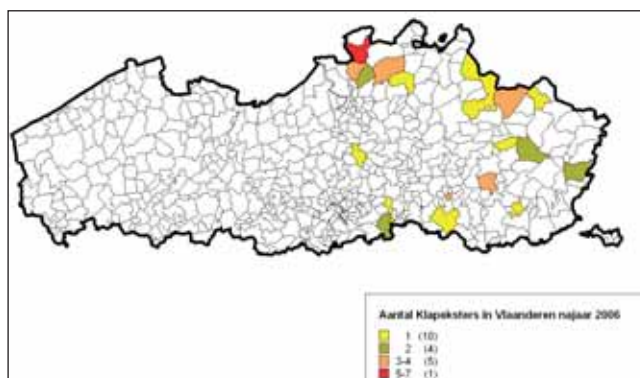
Kauwen *Corvus monedula* met de kenmerken van **Oostelijke Kauw** *C. m. soemmeringii* (BAHC) werden gedetermineerd op 24 okt te

Grauwe Klauwier *Lanius collurio*. juv. 13 sep 2006, Heist (W) (Foto: Benny Cottele)

Grauwe Klauwier *Lanius collurio*. juv. 13 sep 2006, Heist (W) (Foto: Johan Buckens)

Kaart 12. Geografische spreiding van Klapksters *Lanius excubitor* in Vlaanderen tijdens het najaar 2006.

Blankenberge (J. Vansteenkiste) en op 22 nov te Knokke-Nieuwe Vrede (J. Vansteenkiste).

Een juveniele **Roze Spreeuw** *Sturnus roseus* (BAHC) werd ontdekt op 24 sep in de Kleiputten te Heist, maar was slechts voor enkelen weggelegd (K. Hessel, P. en E. Collaerts, J. Vanwynsberghe e.a.).

Op 28 verschillende plaatsen werden in totaal 37 **Europese Kanaries** *Serinus serinus* waargenomen (www.trektellen.nl).

Fraters *Carduelis flavirostris* werden gemeld op 10 okt te Zeebrugge-Voorhaven (D. Bosman) en 3 ex. te Heist-Baai (D. De Grootte en H. Verstraete), op 4 nov 3 ex. te Nieuwpoort-IJzermond (M. Demeulemeester), op 12 nov 2 ex. te Relegem/Asse (M. Janssens) en op 17 nov te Heist-Baai (S. Feys). Te Knokke-Het Zwin zaten er op 18, 19, 25 en 26 nov resp. 17, 20, 16 en 15 ex. (J. Debuck, V. Goethals, N. en C. Endriatis e.a.).

Tijdens het najaar van 2006 werden in totaal 50 **Ijsgorzen** *Calcarius lapponicus* opgemerkt op 22 verschillende plaatsen. Het Vlaamse dagmaximum bedroeg 3 ex. op 16 okt te Brecht-Groot Schietveld (D. en P. Symens, W. Sluis en Y. Coenraerts) en op 18 nov te Knokke-Het Zwin (J. Debuck en V. Goethals), terwijl de piekdag 17 okt was met in totaal 7 ex.

Sneeuwgorzen *Plectrophenax nivalis* werden gezien op 8 okt te Maldegem (J. Bijlemans, K. De Kesel, S. De Bruycker e.a.), op 15 okt en op 10, 18 en 26 nov resp 1, 1, 4 en 10 ex. te Zeebrugge-Voorhaven (D. Van den Schoor en D. De Grootte) en te Blankenberge (W. Van Assche), op 29 okt te Wenduine (D. Bosman), op 30 okt te Brecht-Groot Schietveld (P. Symens), op 31 okt, van 10 tot 17 nov en op 26 nov resp 2, 2 en 7 ex. te Heist-Baai (P. Beirens, D. De Grootte, H. Verstraete e.a.), op 7 nov te Lombardsijde (D. Bonte), op 12 nov 1 ♂ te Gent-Bourgoyen (O.

Ijsgors *Calcarius lapponicus*. ♂ 16 sep 2006, Zeebrugge-Voorhaven (W) (Foto: Johan Buckens)

Beck, A. Anselin en B. Cottele) en op 26 nov te Oostduinkerke (W. Debruyne).

Er waren waarnemingen van **Oortolanen** *Emberiza hortulana* op 17 aug en 2 sep een ringvangst te Oosthoven (J. Geudens), op 19 aug en op 5, 6 en 8 sep te Tienen-Bezinkingsputten (P. Smets, M. Vandeput en E. Hoebrechts), op 26 aug en 8 okt te Oostduinkerke (D. D'Hert), op 1 sep te Kortrijk (M. Demeulemeester), op 2 sep te Westerlo (I. Ledegen), op 5 sep een ringvangst te Genk-Bokrijk (K. Driesen) en een ringvangst te Zulte (D. Van De Populiere), op 6 sep te Maasmechelen-Mechelse Heide (G. Beckers), op 7 en 8 sep te Drongen (G. Spanoghe en B. Cottele), op 7 en 12 sep te Oostmalle-vliegvel (P. De Cnodder), op 7 sep te Genk-De Maten (C.

Vanderydt), op 10 sep te Outgaarden (F. Verdonck), op 28 sep te Knokke (W.

Vercruysse), op 30 sep te Scholen-Schulensbroek (K. Leysen en J. Blommen) en op 1 okt te Bertem/Korbeek-Dijle (S. Bouillon).

Er werden **Dwerggorzen** *Emberiza pusilla* (BAHC) gemeld op 28 okt te Genk-De Maten (C. Vanderydt en J. Bertrands), op 11 nov te Zeebrugge-Oostdam (H. Verstraete) en op 24 nov te Boekhoute (P. Dhaluin).

Erratum

Natuur.oriolus 2007, 65. Geoorde Fuut: 27 juni 101 ex. te Antwerpen, Hoge Maey ipv Antwerpen - De Kuifeend.

Programma 2008

Gambia	08/01 - 19/01	vol
Nepal	23/02 - 07/03	*
Sallandse Heuvelrug	11/04 - 13/04	
Hongarije	04/05 - 11/05	
Bulgarije	11/05 - 20/05	
Terschelling	18/05 - 22/05	

Grenzeloos genieten van vogels en natuur

Kenia	22/07 - 04/08
Zuid-Afrika	22/07 - 07/08
Schiermonnikoog	25/09 - 28/09
Hongarije	11/10 - 18/10
Oman	13/10 - 25/10 *
Costa Rica	05/12 - 20/12 *
Gambia	10/12 - 22/12 *
Deltagebied	14/12 - 15/12

In voorbereiding 2009

Cambodja/Thailand	19/02 - 06/03 *
Namibië / Okavango	05/04 - 23/04 *

*) kleine wijzigingen mogelijk

Stichting Vogelreizen
tel: +31 (0) 26 - 3723990

info@stichtingvogelreizen.nl
www.stichtingvogelreizen.nl